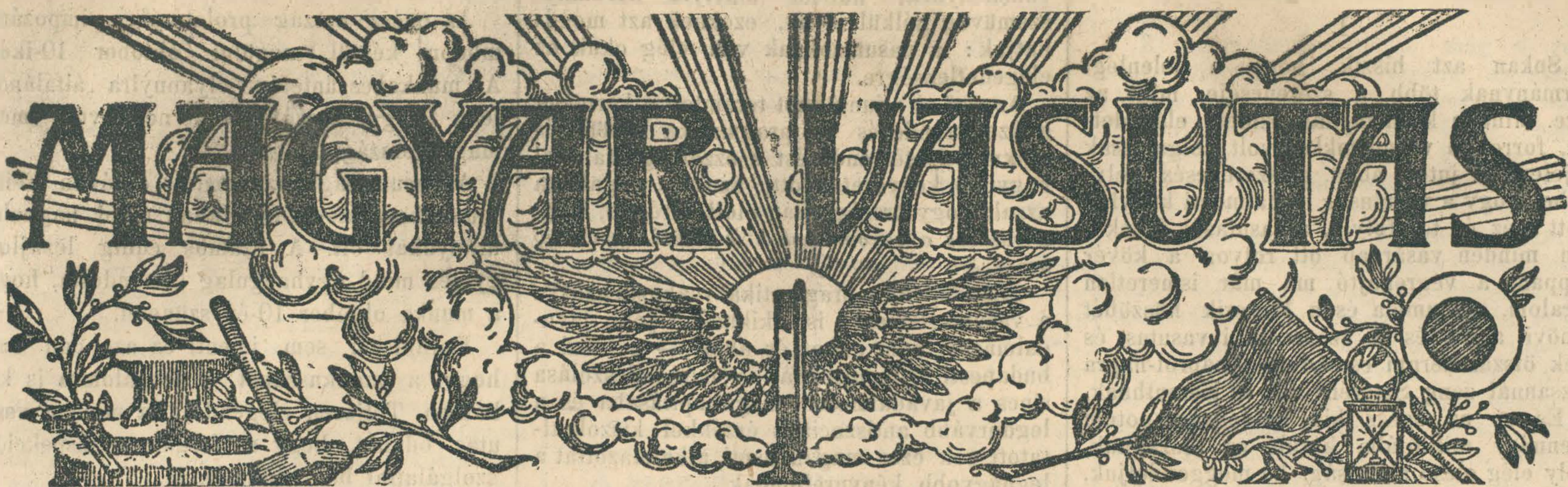

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő,

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4.80 kor.
Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Október tizedikén.

Megmozdult az egész ország munkásnépe. A gazdasági harcok sűrű sorozata után, most nem a mindennapi kenyérért megy a küzdelem. A munkásság meg akarja mutatni, hogy oly harcokra is kész, amelynek eredményeképp nem javul rögtön néhány fillérrel keresete. Ember akar lenni, aki nem tűri, hogy hasznos munkájáért megvetéssel sujtsák.

Mert a jogfosztottság szégyenteljes állapot. Szégyenteljes azokra, akik eltűrik, hogy gyámkodjanak felettük!

Nézzetek széjjel, kik hoznak részetre törvényeket. A tétlen, műveletlen, handabandázó parlament gyárt törvényt, amely százezernyi vasutasra kötelező erővel bír. Nézzétek e képviselőket, hogy tolongnak a választások előtt a miniszteri előszobákban, hogyan esengenek ajánlólevelekért, hogy a kiváltságos választók tudatlanságát kihasználva, a parlamentbe jussanak.

Mert a képviselői állás nálunk kenyérkereset. Tizezreket költenek a választásra, abban a reményben, hogy állásuk segélyével öt év alatt ötször annyit tudnak visszapanamázni.

Tudatlan és éretlen naplopók beszélnek öblös hangon, hogy ráncba kell szedni a vasutasokat. Keveselik a vasutas fegyháztörvény szigorú intézkedéseit, mert teljesen akaratnélküli rabszolgákat szeretnének intelligens, öntudatos férfiak helyett az államnál alkalmazni.

Van-e valaki a jelenlegi képviselőházban, aki át tudja érezni, fel tudja fogni, mit jelent az a szó: vasuti alkalmazott? Van-e valaki, akinek fogalma van, mit jelent ez a szó: munka? Ki képviseli a vasutasokat? Talán a szakállgróf, aki a saját vasuti miniszterségét akarja kistréberkedni a vasutasok felhasználásával!

Az elősdiék intézik a szorgalmas munkások sorsát. Azok beszélnek a munkásokról megvető göggel, akiknek fogalmuk sincs, mit jelent a nehéz, felelősségteljes munka, akik nem tudják, mit jelent a forró nyáron és a hideg téli napokon a pályamunkások fárasztó munkája, akik nem értik, mit jelent a poros műhelyben és az irodák fojtó levegőjében robotolni.

Ezek röhögtek, mikor a vasutas pragmatika tárgyalásakor azt javasolták, hogy a munkások munkabérét is fel kellene emelni 20 százalékkal.

Mert ezeknek az uraknak már nincs szükségük a hazafias érzelmekre. A haza oda-segitette őket a hatalomhoz és ők elrugják maguktól azokat, akik szívük becsületes meggyőződésével azt hitték, hogy tényleg a hazának tesznek szolgálatot, mikor az orditozókat uralomra segítik.

A színészek eljátszották szerepüket. A hazafias érzés és a nemzeti követelés a koalíció uralomra jutásának kellékei a lomtárba kerültek. Most új darabot játszanak. Az osztzkodás munkáját végzik kellő gyakorlattal és ennél a munkánál nincs szükségük a nép statisztálására. Ha elrugnák őket a husosfazék mellől, akkor újra előszednék a régi darabot, újra meglengetnék a háromszínű zászlót és csatlakozásra hívnák a vasuti munkásokat.

Mert a hon színészei praktikus emberek. A harcot, a küzdelmet, a szenvedést átengedik másoknak. Ők csak a zabálást végzik a haza nevében és a maguk javára. Ha pedig az elnyomottak szintén jelentkeznek, ha az igazi nélkülözők részt kérnek a hazától, gyilkos gyűlölettel támadnak rájuk, mert a haza csak a gazdagoké, a fosztogatóké.

Nézzétek meg a kiváltságos választók zömét egy választás alkalmával. Ott viszik őket a felvidéken a pálinkától ittasan, nagy csoportokban szavazni. Napokig tanítják őket, hogy hibátlanul kimondják a jelölt nevét. Ott vannak a tárkányi legények, akik a fokos segélyével „rendezik” a választást. Ott a magyar Alföld, ahol a korecsmákban hetekig tartó részegeskedés és zabálás előzi meg a választást.

A tudatlan, elzüllött, öntudatlan és megvesztegethető emberek százezrei küldik be az üresfejű, léha és munkátalan képviselők legnagyobb részét a parlamentbe. Az intelligens munkások százezrei pedig nem választhatnak, ők legfeljebb arra jők, hogy a választási helyiség előtt éljentsanak a leendő nagyszógos ingyenélőnek.

Ezt a lehetetlen helyzetet akarja megváltoztatni a magyar munkásság. Október tizedikén megakarja mutatni, hogy ő az ország leghasznosabb munkása. Megáll a munka, szünet lesz. Az egész ország egy nagy táborhoz fog hasonlítani, a gazdasági rend fenekestül felfordul, az egész ország megérzi, hogy a munkás 24 óráig nem dolgozik.

És ez ad a tüntetésnek óriási jelentőséget. Ez dokumentálja, hogy az ország polgárai-

nak legtevékenyebb és leghasznosabb része ki van zárva a jogok élvezetéből. Ez tünteti fel, hogy a választójog reformja elkerülhetetlen szükségesség, halogatása bűn, megtagadása vérlázító gazzág.

A vasuti munkások sokszor statisztáltak a haza nagynevű színészeinek. A függetlenségi párt uralomrajutása kellett ahoz, hogy kiábránduljanak. Az ország minden részében lelkes örömmel fogadták a vasuti munkások az október 10-diki tüntetés és munkaszünet eszméjét. Az elfogadott határozati javaslatok kifejezik azt a törhetetlen akaratot, amelylyel a népjogok kivívásában a vasutasok részt akarnak venni. Még a kinevezettek nagy tömege is lelkesül a követelésért és minden erejével támogatni fogja a harcot.

Persze odafenn ez nem tetszik. Nem akarják, hogy a statiszták önállóan is játsszék. Azt képzelik, hogy a vasuti munkásoknak csak akkor szabad tüntetni, ha ezt a függetlenségi párt legkegyelmesebben megengedi. Jött tehát a szigorú rendelet, hogy nem szabad szünetelni. A vasuti munkás ne küzdjön a saját jogaiért. Ha hétköznapi szünetelni akar, akkor rendezzen a kiegyezési árulásért Kossuth Ferencnek vagy Wekerlének fáklászenét. Ezt bizonynyal megengedik, sőt még a napibért is megfizetik.

Most azonban fenyegetnek. Hivatkoznak a pragmatikára, rendszabályokra, mert úgy vélik, hogy így elmarad a tüntetés.

Mi pedig azt mondjuk: Ha tudunk szünetelni akkor, mikor ez kedves volt a függetlenségi vezéreknek, tudunk akkor is szünetelni, ha ez a minisztereknek nem tetszik. Megrendszabályozni csak akkor lehet valakit, ha kevés társa akad a szünetelésben. Ha azonban tizezrek szünetelnek, akkor az állam tehetetlen.

Azt üzenjük tehát az új v. b. t. t. uraknak, becsüljék meg a munkást és ne dühöngjenek, ha küzdünk azért, amit ellenzéki körökben öblös hangon nekünk is megígértek.

Üres fenyegetés nem riaszt vissza bennünket. Jogokat akarunk, hogy hazánk legyen. Elhatároztuk és megtartjuk szavunkat. Harcolunk, hogy joga és ezzel együtt sulya és becsülete legyen a munkának.

Vasutasok, készüljétek! Ünnepe lesz október tizedike, mert mi úgy akarjuk és mert nem tőrjünk tovább, hogy jogtalan páriák legyünk.

Két törvénycikk.

I.

Sokan azt hiszik, hogy a jelenlegi kormánynak több a szerencséje, mint az esze. Minden kormánynak ezideig elégedetlen, forrongó vasutasokkal volt dolga, csak a jelenlegi jutott abba a szerencsés helyzetbe, hogy a vasutasok vonalmenti kunyhói előtt méz és tej folyik, a vasutasok fazekában minden vasárnap ott rotyog a kövér kappan, a végrehajtó ma már ismeretlen fogalom, a Pumpia és a Mayerik küszöbét benővi a fű és a százezernyi vasutas és ezek ötszázezernyi családtagja napról-napra hozsannát zeng Szterényinek és Kossuthnak.

És ez az egész kis boldogság potom tizen négy milliójába került az országnak, mely elég olcsó mulatság, ha meggondoljuk, hogy egy valamirevaló tornyos csatahajó is többbe kerül.

Tehát a vasutasok ma boldogok. Nincs lefoglalt fizetés, nincs állandó alperesi állapot, a koalíciós sajtó nagyokat üvöltött és most még nagyobbakat hallgat, csak Rónai Mór lapja boldogítja naponta a vasutasokat az ő zöldsegeivel, közben azonban egy kis revolverezésben is utazik.

A főpojácá, gróf Batthyány Tivadar, minden héten megrázza csörgős sapkáját majd kebelbarátjának, a Mórinak lapjában, majd pedig a „Vasutas Szövetség” című álomfakasztó nyomtatványban — a vasutasok pedig kezdenek a mámorból ébredezni.

És ébredésükben azt keresik: ki van becsapva?

A kormány, a közvélemény, vagy ők? Hát, kérem alássan, be vannak csapva mindnyájan. A kormány is, a közvélemény is, de legjobban a vasutasok.

De az öntudatos, szervezett vasutasok nincsenek becsapva, mert ők nem bíztak, nem hittek semmit.

Kezdjük a kormányon. A kormány kifizetett egy prezentált számlát. Éveken át lázította, piszkálta a vasutasokat, akik ma a kormányhoz közel állanak, piszkálták, uszították a vasutasok ezreit, hogy el kell buknia ennek a rendszernek, ha ők jönnek, lesz jó fizetés, szabad mozgás, modern pragmatika és egyéb jó fityfene.

Batthyány gróf ur volt az édes szavu fülemile, ő nótázott legelől és a kar utána üvöltött.

Azután jött a számla. De csodák-csodája, ezt nem a nagyszakállu ur nyújtotta be, hanem Ludwigh Gyula. Azt hitte a naiv elnökgazgató, hogy a melódiában nines semmi hamisság és sietett kiállítani a számlát a vasutasok részére.

Szegény naiv direktornak majd beletörött a bieskája, mert Batthyány primás iszonyu dühbe gurult, hogy Ludwigh impresszáriónak toltta fel magát, aki komolyan vette a nagy urak ígérését, pedig a gróf ur csak „puff”-ra ígérte meg az egész zenebonát.

A kormánynak, mint aféle rossz adósnak, erre mégis savanyu arccal ki kellett fizetnie a számlát, az igaz, hogy elhalasztotta öszre, télre, tavaszra meg nyárra és így sikerült mégis egy esztendőcskét elbliccelni a vasutasoktól.

Midőn a nagy Tivadarnak most már elől kellett járni a fizetésrendezés dolgában, mert a drága népszerűség fényes tükrén kellemetlen foltok mutatkoztak, tehát azzal biztatta most már a kormányt, hogy a vasutasok boldogok és elégedettek.

Pedig ha Batthyány Tivadar gróf egyetlen egy szívében valóban elégedett vasutast tud nekünk bemutatni, akkor belépünk mindnyájan az ő szentkoronás szövetségébe.

Tehát a kormány becsapott. Aldozatokat hozott a vasutasokért, Batthyány „Kossuth leghivebb mamelukja” zsoltárokat zeng, a vasutasok pedig szétszedik apróra a fizetésrendezési törvényt, a pragmatikát pedig elkeresztelték Batthyány-féle „igatörvény”-nek.

A közvélemény pedig ámulva kérdi: ime olyan nagy áldozatokat hozott az ország, a kormány: miért elégedetlenek tehát a vasutasok?

A közvéleménynek, nem a pausálás közvéleménynek, hanem amelyik kormány-szemüveg nélkül is lát, ezeknek azt mondhatjuk: a vasutasoknak van elég okuk az elégedetlenségre.

Az első ok: junktimot teremtett a kormány a fizetésrendezés és pragmatika között és akiknek fizetésrendezést s ezzel egy falattal nagyobb kenyeret adott, azokat megalázta azzal, hogy ország-világ előtt hirdette, hogy a *vasutas a barommunkát is eltűri egy darab kenyérért.*

Második ok: a pragmatikát reáhuza azokra a vasutaselemekre is, akiknek ő jobb javadalmazást nem adhat és ahol — például a budapesti villamosoknál — még beleszólása sincs a javadalmazás megállapításába és a legdurvább antiszociális érzékkel kiszolgáltattott sok ezer magánvasuti alkalmazottat a legnagyobb kényuralomnak.

Harmadik ok: ugyancsak reáhuza a pragmatika törvényét az államvasutak legnagyobb rétegére, a munkásságra, anélkül, hogy ellenértékül — ha ugyan az ilyen ellenértéket öntudatosan szervezett munkásság elfogad — gondoskodott volna.

Negyedik ok: a vasuti alkalmazottakat két kategóriába sorozta: A) és B) csoport és olyan válaszfalakat emelt a két csoport között, mely ellenkezik a vasut hipermodern intézményével.

Ötödik ok: a tisztviselőknél, ennél az eladósodott, nyomorgó kasztnál a javadalmazás nem több, mint eddig volt, mert a többletet elvitték — a hitelezők. Adósságkonverzió nélkül az államvasutak tisztviselőin nincs segítve és ez egy harminc éves, tarthatatlan rendszernek a büne.

Ezen öt okhoz, ha folytatni akarjuk, még egy egész csomót hozzácsatolhatnánk, de ha rátérünk a fizetésrendezési törvény boncolására, ennek is sorát ejtjük.

Szóljunk most végül a vasutasok becsapásáról. Hisz épp ez a fődolog.

A vasutasok az 1904. évi és reájuk örökké emlékeztető mozgalmuk idején azt kívánták, hogy a fizetésrendezés és a pragmatika törvénybe iktattassék.

Batthyány Tivadar és vitéz társai ezzel verbuváltak két éven keresztül.

A fizetésrendezés elé az akkori vezetők, akik nem voltak politikusok, csak vérbeli vasutasok, a pragmatikát elébehelyezték. Először kértek jogot, azután — gondolták magukban — kivívhatják a kenyeret is.

Hát kaptak a vasutasok pragmatikát? Hát pragmatika az L-ik törvénycikk?

Biz ez nem más, mint a régi szolgálati rendtartás hig lére eresztése. Hát ki lehet abból olvasni pragmatikus jogokat? Tessék csak pontról-pontra összehasonlítani a régi 1887-iki szolgálati rendtartással. Kiterjesztett főnöki hatáskör ad infinitum, árnyékirály fegyelmi bíróság, legfelsőbb fórum a miniszterium, brachiális elcsapási joga az igazgatóságnak minden mozgalommal szemben — szegény Hieronymi, az csak bíróság elé állította a vasutasokat! — szabadság csak akkor és ott, ahol lehet, hát hol itt a pragmatika?

Ez csak szemelvény, cikksorozatunk keretében bővebben foglalkozunk ezzel is.

Hát bizony a huszadik században, midőn — büszkén mondhatjuk — a vasutasok nagy részében felébredt az öntudat — ez a pragmatika, mely a magyar szabadság legragyogóbb nevének, Kossuthnak az utódjához fűződik, nem lohasztotta le a vasutasok elégedetlenségét, sőt inkább fokozta.

Kossuth Lajos felszabadította a nemesi uralom alól a jobbágyokat, Kossuth Ferenc pedig a kapitalisták igájába hajtotta a magyar vasutasokat.

Ennyit egy cikk keretében. Külön cikkben fogjuk most már a vasutasok minden egyes kategóriájának a sérelmeit tárgyalni. A szentkoronás szövetség lapja bálbizottsági jelentéseket és limonádéüzü elmeszüleményeket talál fel jámbor tagjainak, mi elmondjuk a véleményüket a szentkoronások helyett is. Hadd örüljenek szegények!

Készülődés október 10-ére.

Az egész ország proletársága inpozáns módon készül megülni október 10-ikét. A munkabeszüntetés olyannyira általános lesz, hogy hozzáfogható nem volt még Magyarországon.

A vasutasság mozgalma az október 10-iki munkabeszüntetés tárgyában mind nagyobb arányokat ölt. A számos eddig lezajlott gyűlés mind egyhangulag kimondotta, hogy a munka október 10-én szünetel.

Korántsem sem jelenti ez azonban azt, hogy a munkaszünet a forgalomra is kihat. Teljesen elegendő, ha minden vasutas odahat, hogy a forgalom inspekciós szolgálattal bonyolítassék le.

Egy kis agitációval számos helyén az országnak meglehetne bénítani a forgalmat és ha a vasutasok azt október 10-ikén nem teszik, nem a gyengeségükre vall, hanem taktikára. Az október 10-iki munkabeszüntetésnek oly nagymérvűnek kell lennie, hogy a kormányt a választói törvény reformálására kényszerítse.

Csak az esztben, ha még ez sem térítene észhez a hatalmasokat, ha még mindig elzárkóznának attól, hogy az összes vasutasoknak beleszólást adjanak a parlament ügyeibe, csakis akkor fogják kiadni a vasutasok az utolsó ütőkártyájukat és megfogják akasztani a forgalmat is.

Jó lesz tehát idejében a nép követelését meghallgatni. *Elő a választójoggal!*

E héten lezajlott gyűlések lefolyását az alábbiakban közöljük:

A budai délivasutasok I., Hegyalja-utca 22. szám alatt, e hó 20-án, este 8 órakor nyilvános vasutas gyűlést tartottak. Napirendőn az október 10-iki munkaszünet volt. Elnöknek Bauern Hugót, jegyzőnek Hartmann Istvánt választották. *Cservenka* Miklós elvtárs beszélt a munkaszünet fontosságáról. A gyűlésen résztvevő vasutasok nagy tömege egyhangulag kimondta, hogy csatlakozik a Népszavában már közölt határozati javaslatához, hogy október 10-én nem dolgoznak. Kimondták továbbá, hogy rendszabályozás esetén egymással és a Máv. alkalmazottakkal is szolidaritást vállalnak.

A Máv. istvántelki főműhelyének összes munkásai megjelentek az e hó 23-án este tartott gyűlésen. Ezer ember tolongott egymás hátán, anidőn *Stier Antal* elvtárs ajánlatára elnöknek *Schneider András*, jegyzőnek *Strobl Jenő* választott meg. A napirendet *Cservenka Miklós* és *Jancsó Károly* elvtársak fejtegették, de bizony akárhányszor megesett, hogy a kitörő lelkesedés percekre megszakította őket beszédükben. A gyűlés résztvevői határozatilag kimondták, hogy még az esetben is is ünnepelnek október 10-én, ha erre a főnökség engedélyt nem adna. És amint mi az istvántelki munkásságot ismerjük, hát azok végre is szokták hajtani határozataikat.

A kőbányai-uti Máv. gépgyár munkásai 1907 szeptember hó 22-én, vasárnap délelőtt 10 órakor, az Elnök-utcában, a Hencz-féle vendéglő kerthelyiségében, nyilvános gyűlést tartottak: „A Máv. gépgyáriak helyzete és október 10-ike” napi-renddel.

A gyűlés elnöknek egyhangulag Horváth József, jegyzőnek Horváth Lajos elvtársakat választotta.

A napirendet Wisnyofszky és Cservenka Miklós elvtársak ismertették.

A gyűlésen megjelentek egyhangulag megfogadták, hogy mindent elkövetnek, hogy október 10-ike a gépgyárban is megünnepelessék.

A Máv. északi főműhelyének munkássága a Kőbányai-uti Müller-féle vendéglőben tartott 500 ember részvételével

igen lelkes hangulatu gyűlést. Az egybehívók nevében Vorbesz Agoston ajánlatára elnöknek Ujvári Henrik, jegyzőnek Hubay István választottak. Schubert Zsigmond kimerítő referátuma után az elnök kérdésére kimondta a gyűlés, hogy *nem fél a Máv. terrorjától, sem a pragmatika fenyegető szakaszaitól, hanem október 10-én valamennyien kiállanak a küzdőterre.*

A Máv. keleti pályaudvarának munkássága az Óvoda-utca 26. sz. alatti vendéglőben gyülekezett. A gyűlés elnöke Kiss Miklós, jegyzője Pászthy Károly elvtársak voltak. A napirendet Jancsó Károly elvtárs, ujbpesti párttitkár fejtegette nagy hatás közben, midőn pedig Dovcsák Antal elvtárs is ily értelemben bizonyította október 10-ikének jelentőségét, akkorra már megérlelődött a jelenvoltakban az a kötelességérzet, hogy az ő helyük is a küzdő proletárság táborában van.

A debreceni Máv. műhelymunkások és az állomás-személyzet szeptember 21-én, szombaton este 8 órakor, a „Debrecen”-hez címzett vendéglőben nyilvános vasutas-gyűlést tartottak. Elnöknek Csomor Gyulát jegyzőnek Tomek Sándort választották meg.

A napirendet: A vasutasok gazdasági-, politikai helyzete és október 10-ike *Cservenka* Miklós elvtárs ismertette. A megjelent 1200 vasutas elfogadta az ismert határozati javaslatot és kiegészítették azzal, hogy egymással szolidaritást vállalnak az esetleges rendszabályozásokkal szemben.

A Ksod. ruttkai alkalmazottai vasárnap, e hó 22-re jelentettek be gyűlést október 10-ike tárgyában. A turócszentmártoni szolgabíró természetesen nem vette tudomásul a bejelentést, miután a gyűlés tervezett színhelyeül szolgáló kávéházi helyiség az igazi rendeltetésétől a gyűlés megtartása esetén elvonatnék. Elvtársaink mindennek dacára foglalkoztak október 10-ének jelentőségével. *Schubert Zsigmond* tartott erről a tárgyról a 300—400 főre rugó hallgatóságnak felolvasást. A megjelentek elhatározták, hogy október 10-én nem dolgoznak. Várnai elvtárs tótul beszélt.

A nagybecskereki vasutasok gyűlésének elnöke *Köhler Károly*, jegyzője *Jégl Péter* voltak. A napirendet *Faragó Dezső* elvtárs fejtegette általános helvesség között. Beszédét *Oszuszkij* András párttitkár fordította németre. Nagy lelkesedés közepette kimondta a gyűlés, hogy október 10-én munkaszünetet tartanak.

A nagykanizsai déli vasutak összes kategóriái képviselve voltak az e hó 21-én megtartott gyűlésen, 600—700 ember tolongott a gyűlés helyén. A gyűlés elnökének Tóth György, jegyzőnek Sohár Gyula választottak. A lelkesedés az október 10-iki munkaszünet tárgyában oly nagy volt, hogy a napirend előadójának, *Schubert Zsigmond* elvtársnak minden befolyását latba kellett vetnie, hogy a vasutasok október 10-én a személyforgalmat meg ne bénítsák. A kedélyek csak akkor csillapodtak, mikor a szónok kifejtette, hogy a forgalom megbénítása nem azért marad el, mintha a vasutasság nem volna erre is képes és elég erős, hanem taktikai okokból, amennyiben a proletárság utolsó ütőkártyául a forgalom beszüntetését fogja kijátszani a választójog érdekében. Természetes, hogy a gyűlés határozata értelmében minden egyéb munka szünetelni fog.

A nagyvárad vasutasok vasárnap gyűlést tartottak. Elnöknek Novák Gyula elvtársat, jegyzőnek Zilahi Bertalan elvtársat választották meg. *Garai Ármán* elvtárs hosszabb beszédben hívta fel a vasutasokat az október 10-iki munkaszünet megtartására. A gyűlés résztvevői egyhangulag kimondták, hogy csatlakoznak a mozgalmhoz.

A piski-i Máv. műhely és az állomás személyzete 1907 szeptember 22-én, vasárnap délután 2 órakor, „A vasutas”-hoz címzett vendéglőben nyilvános

vasutas-gyűlést tartott. Fischer Samu elvtárs, mint egybehívó, Buthy Sándort elnöknek, Nagy Kálmánt jegyzőnek ajánlta. A napirendet: „A vasutasok helyzete és október 10-ike” *Kiss Miklós* elvtárs Budapestről ismertette.

Az ismert határozati javaslatot egy szavazat ellenében elfogadták. A gyűlés igen impozáns volt, mert nemcsak a munkások, de a műhelyi és az állomási altisztek, a mozdonyvezetők is igen számosan vettek részt. Képviselve volt a műhelyfőnökség is.

A kudzsi állami vasművek szervezett munkásai a következő táviratot küldték a gyűlésre:

Elvtársi üdvözlőket küldik a kudzsi szervezett munkások, céljuk elérését óhadjuk.

A szegedi vasúti munkások e hó 22-én, vasárnap délután tartottak nyilvános gyűlést, amely a múlt gyűlésekhez viszonyítva, jól sikerült.

Megjegyezzük, hogy a fűtőházakban és raktárban a rendkívüli nagy forgalom miatt vasárnap is dolgoztattak.

A gyűlés elnöke Tóth József, jegyzője Kiss Mihály elvtársak voltak. A napirendet: „A vasutasok gazdasági és politikai helyzete” *Fürst* elvtárs központi küldött és *Baticz Gyula* szegedi párttitkár-elvtárs ismertették.

A komoly figyelem, melylyel a jelenlévők végighallgatták az előadókat, bizonyítja, hogy az elmondott igazságok mély nyomokat hagytak a munkások lelkében.

A küzdelemre, harcra való felhívást követő éljenzés pedig azt jelentette, hogy a szegedi vasúti munkások is ott lesznek, ahol harcolni és győzelmet aratni kell.

A székesfehérvári déli vasúti és a Máv. munkások impozáns gyűlést tartottak 22-én, vasárnap délután, a József-utcai Szűts-féle vendéglő nagytermében.

A mintegy 600 főnyi vasúti munkásság között, szép számmal voltak a kiválasztott alkalmazottak is, mint *Verhaj Albert* elvtárs ajánlatára elnöknek *Fülöp István*, jegyzőnek *Rábics József* és *Polyák Mihály* elvtársakat választotta meg.

Napirenden „A vasutasok gazdasági és politikai helyzete” volt, melyet *Rudas Sándor* és *Felner Béla* elvtársak fejtegettek a jelenvoltak sűrű helyeslése és lelkes éljenzése között.

A nagyhatású beszédek után, nagy lelkesedéssel, egyhangulag a következő határozati javaslatot fogadták el:

A Székesfehérvárott 1907. évi szeptember hó 22-én megtartott nyilvános vasutas-gyűlés kimondja, hogy: az általános, titkos választójogért folyó mozgalom a munkásnépnek gazdasági mozgalmára is döntő befolyással bír, ami a vasutas-munkásság életében is létszükségletet képez.

Éppen ezért, a székesfehérvári vasúti munkásság csatlakozik az országsszerte megindult mozgalomhoz, a többi városok vasúti munkásságának példáját követve, az október 10-ike érdekében megindult mozgalmat teljes erejével támogatni fogja.

A szolnoki vasutasok szeptember hó 22-én, vasárnap délután fél 5 órakor, nyilvános vasutas-gyűlést tartottak „A vasutasok helyzete és október 10-ike” napirenddel.

A gyűlés elnöke, *Kiss Lajos* elvtárs, a megjelölt napirend ismertetésére *Pásztai Károly* elvtársnak (Budapest) adta át a szót. A gyűlésen több mint 300 vasutas egyhangulag fogadta el a következő határozati javaslatot:

Kimondja a gyűlés, hogy részt vesz az október 10-iki munkabeszünetben és hogy elhatározza, hogy még a Máv. terrorja sem változtathatja meg.

A temesvári vasúti munkások szeptember 21-én, este tartották meg október 10-ikének megünneplése tárgyában nyilvános gyűlést.

A gyűlést nemcsak a megjelentek nagy tömege, hanem a megnyilvánult lelkesedés tette rendkívül impozánssá, amikor egyhan-

gulag kimondották október tizedikének megünneplését.

Kiemelendőnek tartjuk még a raktári munkástársak bátor, férfias eljárását is, akiket erőnek erejével dolgoztatni akart a raktárfőnök este kilenc óráig, hogy ne mehessenek el a gyűlésre. Azonban a főnök ur tervez, a raktári munkások összetartása végez.

Ugyanis este 1/2 7 órakor a raktármunkások abbahagyták a munkát és mind egy szálra kivonultak a gyűlés színhelyére, ahol leirhatatlan lelkesedéssel fogadták őket.

A gyűlésről a következőkben számolunk be: Az egybehívók nevében *Csutár Imre* elvtárs elvtárs üdvözli a megjelenteket, ajánlatára elnöknek *Szokop*, jegyzőnek *Vogel M.* elvtársat választották meg. A napirendet magyarul *Kapner* elvtárs, a vas- és fém-munkások titkára, valamint *Fürst* elvtárs központi küldött ismertették.

Német előadók *Freund* elvtárs temesvári párttitkár és *Ösztreicher* munkástárs volt.

A román ajku munkásokkal ugyancsak *Kapner* elvtárs ismertette a napirendet.

Lutz Béla ezután felolvassa a következő határozati javaslatot:

Kimondja a gyűlés, hogy a magyarországi proletariátussal egyetértve, a megjelentek is kiveszik részüket az általános, egyenlő titkos választójog érdekében megindult küzdelemből. A gyűlés résztvevői elítélik a kormány népellenes politikáját, amelynek gátat vetni egyedül csak a választó-reform megalkotásával lesz lehetséges.

De különben is a vasutastársadalom erkölcsi és anyagi helyzetének javítását is csak az általános, egyenlő, titkos választójogtól remélheti, miért is elkölt szándékuk a megjelenteknek az 1907. évi október 10-iki általános munkaszünetben résztvenni.

Kimondja a temesvári vasúti munkásság, hogy az esetben, ha bárki is az október 10-ikéből kifolyólag bárkit is rendszabályozna, abban az esetben az egy napi munkaszünetet meghosszabbítja mindaddig, míg a kormány a rendszabályozást vissza nem vonja.

A határozati javaslatot a gyűlés egyhangulag elfogadta.

Lutz Béla záróbeszéde után elnök a gyűlést berekeszti.

A hét folyamán gyűléseket tartanak:

Szeptember 28, szombaton: Érsekújvár, este 7 órakor, a *Deutsch-féle* vendéglőben.

Szeptember 29, vasárnap: Kolozsvár.

Szeptember 29, vasárnap: Szombathely, délután 3 órakor, a „Székesfehérvári sörház”-ban.

Szeptember 29, vasárnap: Szabadka, este 6 órakor, a *Gárdics-féle* vendéglőben.

Szeptember 29, vasárnap: Hatvan.

30, hétfőn: Brassó.

Október 1, kedden: Deés.

3, csütörtökön: Kaposvár.

9, szerdán: Bpest, nagygyűlés.

SZEMLE.

A kalózkirály.

Nem Jókai Mórnak az elbeszélését fogjuk ide iktatni. Annak a kalózkirálynak a betyárságai eltörpülnek amelleit, amit a csurgói szolgabíró tenni merészel. E hó 13-án minden jog ellenére összenyalábolta zákányi helyi csoportunk könyveit, iratait, főleg a pénzt és elvitte magával.

Miért? Mi jögon? Ki hatalmazta fel erre? És hova forduljon az ember orvoslásért, mikor a barcsi helyi csoporttal éppen így tett? Fel is jelentették a belügyminiszternél, aki azonban mind a mai napig még nem is intézkedett, hogy a pénzt adják azoknak, akiket illet. A legjobb a dologban, hogy a csoport működését fel sem függesztette, végzést sem adott arról, hogy miért vitte el a befolyt pénzt és a könyveket?

De nagyon csalódik a csurgói főszolgabíró, ha azt hiszi, hogy a zákányi csoportunkat most szétverte. Tessék csak ide figyelni főszolgabíró ur, mit irnak a zákányiak:

„Tizenöt nap mulva ígérte a végzést, akkor megfelebbezzük, mert nekünk, zákányiaknak igen nagy szükségünk van a szervezkedésre és ha mégis

nem engednék meg a helycsoportot, akkor mindannyian a nagykanizsai csoporthoz csatlakozunk, de mégis szervezett vasutasok maradunk!”

Dagadó kebellet, büszke önérettel jelentik ezt ki. És így van ez jól. Csak garázdálkodják a banda, mégsem fognak célt érni. A somogyi alispán már négy csoportunkat rugta fel: *Barcs, Gyékényes, Sásd és Zákány*. Mit ért vele? Azt, hogy a csoportok ma is fennállanak, átalakultak befizetőhelyé. Azt, hogy a csoportok tagjai még jobban szervezkednek, még jobban szaporodnak!

Csak rajta! Előre fiuk a megkezdett uton!

Egy rendelet.

A Hivatalos Lap 49-ik száma az alábbi rendeletet közli.

20.3311/907. A III.

Tüzelőanyagok vételezése tárgyában.

(Az összes alkalmazottakhoz).

Figyelmeztetjük a tüzelőanyag-kedvezményben részesülő alkalmazottakat a 72. sz. utasítás negyedik rész 1. §-ában foglaltakra, melynek értelmében a tüzelőanyag-kedvezmény személyhez, lévénkötvén, az másnak: rokonnak, ismerősnek, de még a kedvezmény igénybevételére jogosított más alkalmazottnak sem engedhető át.

Aki e szabály ellen vét, a legszigorubb megtorlást várhatja és amellet a tüzelőanyag-kedvezményből is ki fog zárni.

Budapesten, 1907 szept. 12.

Az általános igazgatósági főosztály,

Mara János

miniszteri tanácsos, igazgató.

Most azután csak jut szén azoknak, akiknek dukál?

Győr.

A szentkoronások bevehetetlen vára volt eddig Győr. A vasuti munkások országos szövetségének eddig ott egyetlenegy tagja sem volt. Ma már ide is behatolt a hódító korszak. A kiábrándult szentkoronások Győrről is faképnél hagyták azt a szövetséget, amely érdekeiket nem képviselte.

A győri vasutasok e hó 22-én a Póder-féle vendéglő udvarán jól sikerült nyilvános gyűlést tartottak, melyen a jelen voltak egyhangú lelkesedéssel megalakították a Vasuti Munkások Országos Szövetségének győri csoportját.

Az egybehívók nevében Kovács János elvtárs ajánlatára Boross András elvtárs elnöknek, Schmaurer József elvtárs pedig jegyzőnek választott meg. A napirend előadója Tatay Gyula elvtárs volt, aki meggyőző szavakkal ismertette a szervezkedés és az egyesülés szükségességét. Szavainak hatása alatt nemcsak, hogy kimondotta a gyűlés a megalakulást, hanem 62-en azonnal be is iratkoztak a szövetségbe.

Egyelőre csak hatvanketten és csak Győrött. De jön utána a többi szentkoronás terület. Mert ledőlnek a falak az igaz eszme előtt.

„Batthyány — Mehet!”

A szentkoronás szövetségi lap mult heti számában a vasutasok üzenetlen (?) Mózese megmutatta, hogy mennyire *demokrata* és mennyire *vasutas*.

Kezébe vette a tárcsát és piros zászlót, kiállott a sinek mentére és büszkén zengte, hogy — Mehet!

Ne gondolják azonban, hogy ezen jelszóval a vonatokat akarja meneszteni, hanem csupán a szentkoronás szövetségből az öntudatra ébredt vasutasokat, hogy a Royal-beli bakterháznak ő lehessen egyedüli ura és parancsolója. Zengte pedig mindezeket azért, mert látja, hogy az ő prófétáskodása és bakterkodása alatt szöknek a vasutasok, azok a vasutasok, akiknek radikálisságát, mint 7500 hold ura, nem tűrheti.

Csak hogy ne higgye a gróf ur, hogy a szövetségben, ha maholnap egyedül fog állani lakáhadával és a fiók-bakterekkel,

hogy az akkor is szövetség lesz. Ebben kissé tévedni méltóztatik, mert hiába fenyegette meg hűséges lakáit, hogy így meg úgy otthagyja őket és vége az aranjú szőp napokat teremtő koncnak, azért mégis a vasutasságnak ma a szentkoronás szövetség nem kell, sem övele, sem nélküle.

Amitani akarja a vasutasokat még továbbra is, hogy a fizetésrendezés sérelmei majd orvosoltatnak, de azt ma már a legkorlátoltabb agy is tudja, hogy mint törvényen, ezen sem ő, sem miniszter-elvbarátai nem segíthetnek és nem is akarnak segíteni.

Megvillant már a vasutasok szeme előtt a világító fénysugár, eloszlatta már arról az évtizedeken reá rakott hólyagot, szervezkednek a szentkoronások és a gróf ur nélkül.

Csak azon csodálkoznak a vasutasok, hogy a vasut nemzetközi jelvényét, a piros tárcsát és piros zászlót kezébe merte venni, azt kiáltva, hogy mehet!

Ha jól emlékszünk és talán a gróf ur is emlékszik, december 8-án Szegeden a vasutas tábor is úgy gondolkodott, hogy gróf Batthyány — mehet! Már akkor belátták egyesek, hogy gazdasági harcaik megvívásában csak saját erejükben bizhatnak s így nem is csoda, ha ma az agyonrendezés és guzsbakötés után mindennap százával hagyják ott az általa politikai célok elérése miatt féltve őrzött szentkoronás szövetséget.

A Móric lapja.

Tudjátok-e munkástársaim, melyik a Móric lapja? Tudjátok-e ki az a Móric? A Móric másképp Rónai, az egy kiadó. Lapot ad ki. A neve: „Független Magyarország”. Ennek a „Független Magyarország”-nak Kossuth Ferenc évi harmincezer korona pauszálát ad. Azért, hogy a vasutasokért hevüljön. Hevül is minden nap. Háromezeröttszáz példányban hevül. A vasutasok azonban nem hevülnek. Ki a Jani olvasná ma már a Móric lapját? Ha még oly szépen flóráz is benne Szilgigeti ur. A Móric azonban azért csinál „vasutasok érdeke” című rovatot, hogy neki is legyen érdeke, ne csak a vasutasoknak, ő szereti a negyvennyolcat. Hisz azért ir bele oly szép cikkeket Batthyány gróf negyvennyolcas fővezér ur. Tehát csupa érdekből támogatta most egy éve a villamosvasuti alkalmazottakat, akik szegények hittek a negyvennyolcas és garmadába horították az adatokat a villamos istállóból a derék, a jószívű Móriának. És Móriának megessett a szive a szegény villamosokon és *érdeklődni* kezdett, de miután csak azért érdek a „vasutas érdek”, hogy látszatja is legyen és mivel Móric negyvennyolcas, tehát kipréselt a villamos társulattól hat évre való 8000 koronát — 48, mert ő negyvennyolcas. Azután kidobta a villamos vasutasokat, mert ő neki jó szive van — nem akarta, hogy megszakadjon.

Most megint jó szive van. Most a déli vasutasokat szereti. Ki is osztott a hadsegédje, Dacsó, kétezer példányt a vonat ablakán keresztül a déli vasutasok között ezen lap szombati számából. És igéri, hogy rettenthetetlen és kegyetlen lesz. Külön azonban megsugja a déli vasuti direktciónak, hogy ne ijedjen meg, ő nem oroszlan, ő csak ordít, mert ő szereti a negyvennyolcat és ha nem ordít, annak van ára... Mennyi? Annyi, mint egy pár sorral előbb! De egy kis malörje támadt a jó Móriának, azok az urak klasszikus műveltséggel bírnak és azt mondják: „schmarrn”. Ugy látszik, már egy párszor tandíjat fizettek. Most tehát el lehetünk készülve, hogy miután Móriának kiesett a pecsenye a szájából, ádáz dühvel fogja támogatni mindennap a déli vasutasok mozgalmát. Kiváncsiak vagyunk csak, hogy Batthyány Tivadar gróf ezek után is ír-e cikket a Móric lapjába? És mit szól ehhez Wonyafka Károly, aki jó szociális érzékű ember, nem lesz-e pirosabb ezeket olvasva, mint a nyakkendője, ha meghallja, hogy azt amiért ő hevül és küzd, azt csak revolverként használják fel az ő kenyéradójával szemben.

Pusztaszeren ünnepeltek.

A mult héten „Pusztaszer”-en ünnepelték a pogány forradalmi vezér „Árpád” szobrának leleplezését. Azét az Árpádot, aki hódított, jobb megélhetést, szabad földet, szabad levegőt, szabad hazát teremtett népének: a magyarnak, annak a népnek, amelyik már Ázsiában hazátlanná vált.

Ha agondoljuk, hogy a grófok, bárók, püspökök és papok ünnepeltek, azok a fajmagyarok és honhazaffyak, akiknek ősei legkevesbé jöttek Árpáddal honfoglalni, akkor bámulnunk kell.

Az ujkori Árpádok, az ezerholdasok és klerikálisok, kik a Wertheim-szekrénybe zárt pénzeszsákokban rejlő milliókkal hóditanak, míg Árpád utódai ma ujra utra kelnek minden vezér nélkül, vezéreltetve az életfentartási ösztön által, szabad, független, jobb megélhetést biztosító hazát keresni a szabad Amerikában.

Nem tartották összeférhetetlennek elveikkel, vallásukkal, hazafiságukkal a pogány, a hazátlan Árpádot ünnepelni, ha ezt az ő érdekük így kívánja, ha a népet vakítani, ánnítani kell.

Árpád hazátlan népe tisztos távolból, a csendőrszuronyokon kívül nézte az ünnepségre felvonuló minisztereket, szónokokat és szemforgatókat. És amint így nézte, mintha a bronx-Árpád testet ültött volna, elzavarva buzogányával az alant összegyűlt szemforgatókat, ilyképpen szólva népéhez:

Ismerlek benneteket, titeket hoztalak én magammal; tudom, hogy jogfosztottságotoknak, nyomortoknak elpanaszolásában a csendőrszuronyok gátolnak benneteket. *Nektek* szereztem ezt a tejjel-mézzel folyó Kanaánt és ez a haza ma már nem a tiétek! Dörögjétek százezren a népamítók fülébe: jogot és szabadságot a népnek, hogy hazája és kenyere legyen.

Az esperes ur.

Kezét csókoljuk a piski-i esperes urnak. Meg fogjuk írni a véleményünket a piski-i műhelyfőnök urról, anélkül, hogy idevonatkozólag kikérnők az esperes ur becses véleményét, bárha az esperes ur egyedül érzi magát hivatottnak arra, hogy „információval” szolgálgjon a főnök urnak.

Ugy esett a dolog sora, hogy inasokra volt szükség a piski-i műhelyben. Fel is vették a tanműhelybe az összes jelentkezőket. Még a szomszéd falu kántora gyermekeinek is jutott hely. Volt is hely, van is hely, annyi hely, hogy várják a székelyfiukat. Szóval felvettek mindenkit, csak egy gyermeket nem, egy 25 év óta szolgáló mozdonyvezető fiát. Lehet, hogy a gyermek rosszul tanult, vagy más egyéb ok játszódtott közre, vélik a beavatatlanok. Pedig dehogy is! A főnök urat az esperes ur informálta a gyermekekről és szüleikről. A mozdonyvezető azonban nem ment el az espereshez protekciót könyörögni, mert azon a héten adta ki éppen Kossuth Ferenc ismeretes rendeletét a protekció ellen.

Emiatt aztán a mozdonyvezető fia szenvedett.

Az iskolai beiratások is megszűntek, a tanműhelybe se vették fel; most mit tegyen a gyermek, főtisztelendő esperes ur?

Meg azután, hogy is lehetett az esperes ur ily kegyetlen, mikor a mozdonyvezetőné tagja a piski-i oltáregyesületnek?

Esperes ur, kezét csókoljuk, de az ilyen viselkedés nem vall keresztényi szeretetre.

Vasutassors.

A rákosi rendező pályaudvaron hétfőn egy lokomotív tolatás közben elütötte Mózer János pályamunkást. A szerencsétlenül járt munkást bevitték a Rókus-kórházba.

KÜLFÖLD.

Készülő vasuti sztrájk Angliában. Londoni távirat jelenti, hogy, az angol vasutársaságok nagy előkészületeket tettek az esetre, ha az egyesített an-

gol vasuti szövetségek tagjai a tervbe vett sztrájkot megvalósítanák. A vasutársaságok a sztrájk idejére külön menetrendeket dolgoztak ki és egyes vasutársaságok, melyeknek párhuzamos vonalaik vannak, a sztrájk esetére szóló különös megállapodásokat kötöttek, melyek értelmében a sztrájk tartama alatt nem fognak versenyezni. Az egyesített angol vasuti szövetségek több mint 360.000 font sterling pénzalappal rendelkeznek, amelyből minden egyes vasuti alkalmazottra fejenként 5 font sterling esik.

A nápolyi közúti vasutsztrájk. Népes gyűlést tartott a minap a nápolyi munkáskamara. mert hire járt, hogy a város polgármestere száz városi rendőrt kért kölcsön a római tanácstól a közúti sztrájk leverésére. A közúti vasut igazgatósága bejelentette ugyanis a polgármesternek, hogy hajlandó a teljes forgalmat felvenni új alkalmazottakkal, ha a város jót áll azok testi épségeért. Miután a nápolyi rendőrség csekély létszámánál fogva erre nem vállalkozhatott, a város polgármestere Rómába fordult segítségért. A munkáskamara egyhangú határozattal kimondta, hogy ha ez a hír valóban bizonyul, úgy rögtön kimondják a szervezett munkások az általános sztrájkot. A városi utcaseprők sztrájkja még egyre tart.

Olasz vasutasok kongresszusa. Két napi tanácskozással gyűltek össze a napokban az olasz vasutkerületek képviselői Rómában, hogy a vasutasok házépítkezésének szabályait megvitassák. A tanácskozáson részt vettek a személyzet nyolc kategóriájának kiküldöttjei is.

Az ausztriai délivasutasok nagygyűlése Marburgban.

— Ujabb passzív rezisztencia előtt. —

Vasárnap tartották nagygyűlésüket Marburgban a Délivasut ausztriai vonalán működő vasutasok összes kategóriáinak kiküldöttjei.

Körülbelül hatszáz küldött vett részt a nagygyűlésen a vasutasok koalíciója részéről, hogy feleljenek a délivasut intézőségének válaszára, melyet a néhány hónap előtt benyújtott memorandumra adott.

A koalícióban képviselve vannak az osztrák vasuti hivatalnokok egyesülete, a mozdonyvezetők egyesülete, a pályamesterek egyesülete, a kalauzok egyesülete és az osztrák jogvédő- és szakszervezeti egyesület. Ezek az egyesületek azért léptek koalícióra, hogy az osztrák magánvasutak alkalmazottainak sorsán összetett erővel segítsenek.

A délivasut-társaság volt az első, amely a vasuti alkalmazottak memorandumára választ adva, kijelentette, hogy nem hajlandó számba vehető engedményeket adni. Amit ad, azt is csak a hivatalnokok, az altsztek és a szolgák részére adja, ellenben a munkások és a nőhivatalnokok részére semmiféle engedményre nem hajlandó. Ezzel az igazgatóság azt a célt vélte elérhetni, hogy ilyen eljárással részt üthet a vasutasok tömegében s így sikerül majd őket teljesen letörni.

Ez a számítás azonban megdőlt. A gyűlésen éleshangú bírálatokban részesült az igazgatóság s végül az összesség határozatot hozott, melynek szószerinti szövege a következő:

A Personal-Commissio addig nem tárgyal a Délivasut igazgatóságával, míg el nem fogadja, hogy női hivatalnokot és munkást is delegáljanak. Ha ezt a kikötést elfogadják, akkor a tárgyalást a hét végéig befejezni tartoznak. Ha pedig a tárgyalások a hét végéig kedvező eredménnyel befejezést nem nyernének, akkor a Délivasutak személyzete október hó 1-étől a passzív rezisztencia tereire lép. (Elfogadjuk! Taps! Eljenzés!)

Az elfogadott határozati javaslat értelmében az összes délivasuti alkalmazottakhoz, az ausztriaiakhoz egészen úgy, mint a magyarokhoz, a következő kiáltványt küldték szét:

Vasutasok!

A vasuti minisztérium nem akarja az osztrák magánvasutak személyzetének követeléseit támogatni, mert attól tart, hogy különben a mozgalom átragad a cs. kir. osztrák államvasutakra és hogy ez utóbbinak személyzete szintén nagyobb követeléseket támaszt, különösen az 1000 kor. minimális kezdőfizetés követelését valamennyi szolgálati ágazatra nézve — dr. Weifner indítványa a Délivasutnál — sőt tisztán fiskális okokból a magánvasutakon bekövetkezendő esetleges ellentállási mozgalmat erőszakkal el akarja nyomni.

Válaszképpen Ausztria egyesült vasutas-szervezetei még ezen a héten ujólag át fogják nyújtani most már felemelt követeléseiket valamennyi osztrák vasutigazgatósághoz, beleértve az államvasutakat, amely az 1000 koronás minimális kezdőfizetésre van alapítva, mint a cs. kir. állami alkalmazottaknál és már most felszólítják Ausztria összes vasutasait és a velük barátságos magyar délivasutasokat, hogy e közös követelések támogatása végett

1907 október 1-étől

minden tulmunkát, különösen azonban minden szabályzatellenes munkát határozottan tagadjanak meg.

Semmi sztrájkot, semmi ellenállást, semmi ellenszegülést, hanem szigorú ragaszkodást a törvényhez és szabályzathoz!

Az egyesült vasutas szervezetek.

A magyarországi vasutasok szabadszervezetének képviselőiben Döcsák Antal elvtárs jelent meg.

Jellemző és érdemes a megemlítésre, hogy a magyarországi szentkoronás szövetségnek sikerült — hogy mily módon, azt ő tudja — képviseltetnie magát a marburgi gyűlésen. Hogy a szentkoronásoknak ez a szereplése egyszerűen szembefényvesztő alávalóság, azt nem is kell bővebben magyarázni. Elég csak rámutatni arra a viselkedésükre, melyet a tavasszal követtek, mikor a Délivasut magyarországi vonalának alkalmazottai állottak mozgalomban és tisztában vagyunk ezekkel a „forradalmárokkal“, kik Marburgban „éljents“ ordítanak, ha erélyes mozgalmról van szó, míg Magyarországon cserbenhagyták saját testvéreiket. A magunk részéről óva intjük az osztrák vasutasokat attól a kores-testülettől, melynek nem az a célja, hogy egészséges, eredményes mozgalmat teremtsen, hanem az, hogy az anugy is agyoncsigázott és nyomorgó vasutasokat az annyszor bevált alhazafias maszlaggal teljesen karjába kergesse a kapitalista vasutas-társaságoknak.

Az ausztriai vasutasok tisztán látnak majd nem sokára ebben a tekintetben is s a passzív rezisztencia kimondásakor bizonyynyal nem hallgatnak majd a magyarországi szentkoronások kétes értékű tanácsaira.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16. I. em. G. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

A helyicsoportok közleményei.

Az istvántelki helyicsoport vezetősége értesíti a t. tagtársakat, hogy havi taggyűlését szeptember 28-án tartja meg.

A dési helyicsoport október 6-án, d. u. 2 órákor, taggyűlést tart. Erkölesi kötelessége minden tagtársnak a gyűlésen megjelenni!

A ceglédi helyicsoport október hó 4-én, esütörtökön este 7 órákor, taggyűlést tart.

A szegedi helyicsoport okt. 6-án, délután 3 órákor, taggyűlést tart.

A győri helyicsoport e hó 29-én, délután 2 órákor, taggyűlést tart, melyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A Máv. gépgyári helyicsoport folyó hó 29-én, vasárnap délelőtt 9 órákor, az Orczi-ut 47. szám alatti Melicher-féle vendéglőben, igen fontos napirenddel taggyűlést tart, amelyre a tagtársak pontos megjelenését kéri a vezetőség.

A temesvári helyicsoport október 3-án, este 6 $\frac{1}{2}$ órákor, taggyűlést tart. A napirend fontossága megköveteli, hogy minden tag ott legyen. — E hó 28-án, este 7 órákor, vezetőségi ülést tartunk.

A simonyi helyicsoport vezetősége ezúton szólítja fel Pigi Péter Martin József tagtársakat, hogy az október hó 6-án, délután 1 órákor tartandó taggyűlésen okvetlen megjelenjenek. A tagtársakat arra kérjük, hogy tagdijhátralékaikat kiegyenlítve, tagkönyveiket juttassák a bizalmiférfin utján a vezetőséghez.

A nagykanizsai helyicsoport sorozatos előadásai e hó 11-én este 1 $\frac{1}{2}$ órákor veszik kezdetüket.

Minden tagtárs ott legyen, hogy szívét és elméjét képezhesse. Amit az iskolában megtanulni a társadalom hibájából nem volt módunkban, azt ezeken az előadásokon kell helyrehoznunk.

Káosz a fizetésrendezés után.

Nem hiába állított Kossuth Ferenc junktimot e két törvényjavaslat, a fizetésrendezés és pragmatika közé, bizony ez a két ikertestvér annyira torzszülött (az egyik gazdaságilag, a másik jogilag), hogy most a vasutas intézőkörök maguk sem tudnak rajta eligazodni. Nem is csodálható tehát, ha az egyszerű vasutas sem érti. Naponta százával érkeznek a végrehajtásra vonatkozó tanácskérések az üzletvezetőségekhez, igazgatósághoz, ahol a sok nehéz probléma nem lehet megoldható.

Ha kissé a dolgok mélyére tekintünk, meg is látjuk, hogy ez a fizetésrendezés nem a fizetés rendezésére, hanem arra készült, hogy az egyes vasuti kategóriákat egymással összezavarják és összeveszítsék.

A sok sérelemre csak általánosságban mutatunk rá, a részleteket nem is kell, hogy feltárjuk.

A vonat- és mozdonyszemélyzet kilométerpénzét megnyirbálták úgy, hogy évente legalább 240 koronával károsulnak, a főkalauzt kalauzzá degradálták, munkaidejük hosszabb, mint a multban.

A raktárszemélyzet előhaladását jóval hamarabb, kisebb fizetésnél, vagyis 2000 koronánál megakadályozták, munkaidejük szabályozatlan, szakadásig éjjel-nappal dolgoztatják őket.

Iroda- és kezelőtisztaktól egyedüli kedvezményüket, a II-ik osztályu szabadjegyet, vonták el, helyettük a kocsvizsgálóknak adták. A szolgaszemélyzet alig kapott valamit, akik kaptak, azok jórésze ma, dacára a rendezésnek sokkal kevesebbet kap, mint eddig, vagyis azok fizetését, akik 800 korona fizetést és 100 korona helyi pótlékot kaptak, rendezték 900 koronára, elvették tőlük a helyi pótlékot, de míg a pótlék után tőlük nyugdíjra semmit sem vontak le, addig a helyébe adott 100 koronából arra is levonnak.

A mindenkor kormányok által dédelgetett kategóriában, a hivatalnokoknál, is szitották az elégedetlenséget azzal, hogy elébük helyezték a diplomásokat.

Tehát se szeri, se száma az elkövetett jogfosztásoknak, az élvezett jogok megnyirbálásának.

Választójogát korlátozták, jó részének eltörölték, és még mindezek dacára csodálkoznak, hogy a vasutas ma már nem veszekszik egymással, hanem együtt lázong elkeseredésében.

Nem ül fel többé a hazafias frázisok vesszőparipájára, az elhintett konkoly nem talált a vasutas táborban termékeny talajra, hanem sérelmeiért együttesen száll harcba.

A tél folyamára ígért fizetésrendezés júliusban valósult meg, nem számítottatott januártól, hogy a fizetésrendezés gyatraságát legalább ezzel reparálták volna, így legalább egyesek adósságaikat egészben, tulnyomó része a vasutasnak pedig részben rendezhette volna. Nem valósították ezt meg azért, mivel ez részükre négy millió korona megtakarítást jelentett, a közvélemény beszélhet azonban tizenhárom millióról.

Az élelmiszerek mesterséges drágításának megakadályozására és a lakbérzúsora megakadályozására semmit sem tettek odafenn, sigy előállott újból a vasutasok újabb gazdasági harca, de nemcsak gazdasági, hanem politikai harca is, mivel jogfosztottságuk folytán gazdasági harcuk is eredménytelen volna.

Addig is, míg a vasutasok a jobb megélhetésüket kivívják, a budapesti vasutasok harcba szállnak már, és elhatározták egy 20%-os drágasági pótlék kivívását, és amint értesülünk, több vidéki város vasutassága is csatlakozott már ezen mozgalomhoz.

Tehát annyira jól rendezték a vasutasokat, hogy két hónappal a fizetésrendezés után drágasági pótlékért mozgolódnak. Ime itt van a pauszálás pacsirták által agyon-dicsért fizetésrendezés eredménye.

SZERVEZETI ÜGYEK.

Veszteségünk. Váradi Ferenc ceglédi munkástársunk e hó 15-én elhunyt. Temetésén, amelyen úgy a pályafentartási, mint a fűtőházi munkások megjelentek, Tóth József munkástársunk szép beszéd kíséretében koszorút helyezett a sirra.

Kis Péter zalaszentmihályi munkástársunk e hó 11-én, ebédközben szélhűdés folytán elhunyt. Mindössze 32 éves volt. Felesége és árvája siratják. Örizzük emlékét!

Óvás! Egyes félegyházai vasutasok a szövetség nevében mulatságot terveznek október 6-ára. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy ettől ottani tagtársaink teljesen távol állanak.

Nappali és éjjeli örök készüljete! Legközelebb értekezletet tartunk ügyekben, amelyen a további teendőket fogjuk megbeszélni.

A megtartandó értekezlet sikere érdekében agítálatokat!

A központi lapbizottság.

A fegyelmi bíróságok választásához. Vasutasok! A pragmatikát nyakunkba sózták. Jogfosztás, jogtiprás minden sora annak a pragmatikának. Reánk vár a feladat, hogy amit javíthatunk rajta, azt megtegyük. A fegyelmi bíróságok választása küszöbön áll. A szervezett vasutasok tulnyomó része elkészült már a jelöléssel. Minden vasutas kötelessége, hogy olyanokat válasszon fegyelmi bírósági tagokul, akik a munkáltató vasutasok érdekeit meg is tudják védeni.

Vasutasok! Ne szavazzatok olyanokra, akik a többség uszályhordozói!

Ne bábokat, hanem férfiakat válasszatok meg fegyelmi bírósági tagokul!

Nyugtázás.

A kizárt bádogosok részére befolyt adakozások: Északi főműhely 439. sz. gyűjtőívén 10.90, 441. sz. gy. iv. 3.70, 981. sz. gy. iv. 2.40, 983. sz. gy. iv. 5.20, Máv. gépgár F. J. gyűjtése 17.60, Keleti kocsiműhely és fűtőház 58. sz. gy. iv. 25.20, Keleti műhely szak. 985. sz. gy. iv. 13.80, István-telki főműhely 435. sz. gy. iv. 13.10, 59. sz. gy. iv. 21.60, 433. sz. gy. iv. 13.60, 432. sz. gy. iv. 22.20, 57. sz. gy. iv. 3.50, összesen 152 kor. 40 fill.

Bagoly mondja . . .

Munkástársainknak még élénk emlékeztében vannak azok a harcok, amelyeket az öntudatos vasutasok vívtak meg a konzumban a zsebrákhad ellen. Az öntudatos vasutasok győzelmével egy pár zsebrák lovag elvesztette a reménységét, hogy a konzumban gazdálkodhat a saját zsebe javára. Ha a reménység el is veszett, de nem veszett el a leleményességük ezeknek a zsebrák lovagoknak. Ha nem lehet bejutni a kon-

zumba, lehet új konzumot csinálni. Hajrá, megindult az új honfoglalás az új konzum felé. Új konzumok gombamódra alakultak, a szent szövetség szent patrónussága alatt. A szent szövetség stambilja reányomódott a suviksz-skatulyától kezdve a Zacherlin-porig mindenre. A szentkoronás konzumok fűt-fát ígértek, hogy tagokat szerezzenek, hogy a régi konzumból kinrekedt zsebráklavagok új pozíciói csak némiképpen is fedezzék az új zsebrák-direktorok nagy, de fájdalom, üres erszéneyeit. Ezeknek az uraknak bokros szolgálati idejükön kívül van annyi idejük, hogy szabad idejüket kellőleg kamafoztassák.

Hogy szükség volt-e ezen új konzumokra vagy sem, az most nem lehet vita tárgya, de hogy ez az új alakulás tisztán egyéni érdekek szempontjából történt, azt még azok sem tagadják, akik a Máv. konzumszervezete ellen okszerű érveket tudnak felhozni. Nekünk azonban semmi kifogásunk sem lehet bármely oldalról jövő versenykonzum ellen, ha igazi közérdeket igyekeznek szolgálni, ha a tagok gazdasági érdeke irányadó elsősorban, ha az a konzum valódi gazdasági hivatást teljesít. Szól ez az igazmondásunk a mai szerveztében fennálló összes konzumoknak.

Ezen álláspontunknál fogva igazán jól esik rónaimóric lapocskájában olvasnunk, hogy Zágrábban egy Tövis nevű ur töviseket érez a fejében, hogy a Máv. konzum Zágrábban fiókárudát merészelt nyitni, dacára annak, hogy a szentkoronás szövetség már nyitott ilyen címmel egy *krájlzerájt*. Tövises fájdalmait a következőkben igyekeznek ez az ur, akinek neve alatt egy szent szövetségi konzumdirektor rejtőzik, kiönteni:

A Konzum reformátorának t. i. az az ötlete támadt, hogy Zágrábban fiókot állít, amelyre pedig tudvalevőleg ott szükség nincsen. Nincs pedig azért, mert a Vasutas Szövetségnek már van ott egy minden tekintetben megbízható, tisztességes, szolid alapon álló fogyasztási árudája. A *kiszolgálás mintaszert, az árak olcsók és kifogástalanul jó minőségűek, a vezetés pedig példaszert. Nagy fáradság árán, anyagi kockázattal a zágrábi kertlet maga teremtette meg a régóta nélkülözött árudáját, amelyet most a Konzum tisztelt vezetősége kockára akar tenni.*

Hogy Zágrábban szükség van-e konzumra vagy nincsen, bizza csak Tövis ur a zágrábi vasutasokra. Ha a szent szövetség billogijával ellátott nullás lisztek és csizma-kefék olyan jók, nagyon olcsók és kifogástalan minőségűek, akkor a szentkoronás konzum virágozni fog. Adja a szentkoronások mindent alkotó uristene, hogy úgy legyen!

Azonban kibujik a tövis a Tövis ur fejéből. Megnyílt a mai konzum, oda a szent konzum, oda a gseft! Hiszen, ha a szent szövetségben az olcsójanosság uralkodik, hát mit félti olyan nagyon Tövis ur? Csak a konzum maszlaga az, amelylyel a szentkoronás tagokat még együtt lehet tartani Zágrábban. Mit félti Tövis ur a konzumot, avagy léhán mondva a szentkoronás szövetséget? Mi küldünk önöknek mindjárt feleletet! Nem a konzumot félti ön, hanem félti a szentkoronás szövetséget!

A szentkoronás szövetség alapja olyan gyenge pillérekre van építve, hogy mindjárt összedül, ha holmi konzumalapításokkal nem igyekeznek alátámasztani. Mi pedig ezen munkát kevésbé igyekeztünk zavarni, hisz nem a célt támadtuk sohasem, hanem az eszközt. A szentkoronás szövetségnek a konzumjai csak eszközök céljaik fentartására. Hogy micsodák a céljaik, azt minden szervezett vasutas tudja és ismeri.

De a komikumnak a komikuma Tövis ur tövises keservei. A szentkoronások támadják a Máv. konzumot, mert egy városban megzavarta kisdéd játékait! Mit szóljanak a szervezett vasutasok erre a Jericho falát döngető keservekre. Hány városban csináltak a szentkoronások versenykonzumot? Hányféle hazugsággal és hamis érvekkel igyekeztek támadni a Máv. konzumot, csak azért, mert szervezett munkások is ülnek az igazgatóságban. Egy esetben sem kesereg-

tünk efelett, mert ha a Máv. konzum igazgatósága teljesíti hivatását, ha átérzi a fogyasztási szövetkezetek gazdasági jelentőségét, akkor a szentkoronások hiába csinálnak versenykonzumot, ellenesetben a Máv. konzumért sem nagy kár.

Alakuljon tehát tucatszámra szentkoronás verseny-konzum, mi nem félünk tőle. Tövises kesergések nem fognak bennünket arra birni, hogy ne vegyük fel a versenyt az olyan konzumokkal, akik üzleti céger alatt más célt takarnak, mint a konzumok óriási fontosságu gazdasági érdekét. Azonban Tövis ur máskor közelebbre cimezze az üzleti tisztességről írott tövises keserveit, mert még sem szép, ha a bagoly mondja a verébnek, hogy nagyfejú. *Konzumtag.*

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.

Irta Stern J.

(Folytatás.)

És mert a munkás azt a munkát tehernek tartja, amely közben 12 és több órát kell naponta gépies egyformaságban, minden vonzerő nélkül, párával tett helyiségekben valóságos inségbérért töltenie, azért mert a hivatalnok inkább csavarog, minthogy az egész napot irással vagy jogelcsavarással töltse, ami sem a szellemére, sem a kedélyére nem bir vonzerővel és mert az emberek akarataik ellenére oly hivatást töltenek be, amelyre hajlam és tehetség nélkül szoriották őket, azt hiszik, hogy az ember egyáltalán jobban szeret henyélni, mint dolgozni?

Hát nem eléggé bizonyítja akár csak egy felületes pillantás is a különféle koru és rendű emberekre, hogy a testileg és szellemileg normális emberre nézve nincs elviselhetlenebb teher a henyélésnél s hogy csak azért üti agyon az időt semmittevéssel és csinál annyiféle mókat, aminek néha ugyan-csak derekasan adja meg az árát (játék, civakodás, botrány, büntett), mert nincsen alkalma természetének megfelelő módon kellemesen foglalkozni. Adjatok neki alkalmat hasznos tevékenységre, amely egyuttal reá nézve vonzerővel is bir, figyeljétek meg, vajjon ez nem kelti-e fel annyira érdeklődését és bilincseli le őt, hogy azt jó kedvvel és szeretettel műveli. A gyermekek rombolási ösztöne sem egyéb, mint cselekvési ösztön, amely csak azért nyilvánul pusztítólag, mert még nem tud alkotó lenni. Honnan erednek a különféle sport-szenvedélyek, ha nem a tevékenység hatalmas ösztönéből? Miért szánják magukat emberek, kik arra egyáltalán nincsenek szorulva, nehézkes, sőt veszélylyel járó tevékenységekre? Ilyen jelenségeket sokat mutat az élet és a történelem.

Látszólag egy maradványa az eredeti bün dogmájának, hogy az emberi természet inkább a rossz, mint a jó felé hajlik és nehezen barátkoznak meg a gondolatokkal, hogy az emberi bünök nincsenek összeforrv az emberi természettel, hanem azon körülmények szerint, melyekben él és amelyek közt felnevelkedett, bírálandók meg (ezért igen sok büntény a műveltség bizonyos fokát tételezi fel, ami a Roussau-féle tévedésre vezetett, hogy t. i. a természet jobb a kulturánál). És emellett sokan tetszelegnek abban, hogy az emberi természetet elvetőleg bírálják, mert ezáltal azt hiszik magukról, hogy ők okosabbak és tapasztaltabbak a többieknel. Tényleg azonban az emberi természet kezdettől fogva félig sem oly romlott, niint azt a teologusok (papok) és moralisták hirsztelik. Az ember természeténél fogva csak tudatlan és önző. Mint minden természeti lénybe vagy egyénbe, úgy ő belé is az önfentartás ösztöne és a jólét utáni törekvés van beoltva. Amig az egyén még tudatlan (és neveletlen), addig a hajlam és szenvedély pillanatnyi sugallatainak van kitéve, mert nem ismeri cselekményeinek káros következményeit, vagy

pedig felejtí azokat izgatottságában; a méreg után nyul, mert azt hiszi, hogy balzsam, vagy pedig azért, mert az őt ellenállhatatlanul vonzza. Világosítsátok őt fel az értelem fényével és jó neveléssel, nyujtsatok neki módot szenvedélyeinek megfékezésére és látni fogjátok, hogy a rosszat kerülni és a jót követni fogja, feltéve, hogy a jót tényleg el is érheti, azaz, hogy a viszonyok ugyancsak oly természetűek, hogy a jó reá nézve nagyobb vonzerővel bír, mint a rossz, hogy az erkölcsi jó reá nézve tényleg is jó; mert ellenkező esetben az erkölcsi jó reá nézve nem a jó, hanem az erkölcsi rossz lesz reá nézve a jó. Az emberi önzés sem oly rossz, amire nézve *Spinoza* „Ethik“-ájára utalok.

Az állítás tehát, hogy az embernek kell az inség és a gond csapásait éreznie és a versenyharc által kell feltüzeltetnie, hogy a kulturát előbbre vigye, nyilvánvaló és kézzelfogható tévhit, oly buta s kézzelfogható, mint a kísértetek felőli hit és ha ezt Hartmann magáévá teszi, ugy ez csak azt bizonyítja, hogy a bölcsészet sem óv meg a babonától s hogy az ember egyházi téren igen felvilágosodott, politikai és szociális téren azonban oly babonás lehet, mint akármelyik vén asszony a harisnya és a mosóteknő mellett.

Óriási tévhitnek bizonyul végre az az állítás, ha azt egy másik oldaláról is tekintjük. A nyomor és versenyharc állítólag a fejlődés legjobb indító okai. Az a derék nyomor! Az a kedves versenyharc! De mindkettőjük fejlődés-ellenes hatását, azaz a művelődést akadályozó és azt megbénító hatását nem látjátok, ti bölcsészei a tudatlanoknak; hány ezer ember tehetségét fojtotta el csirájában az inség és a versenyharc és akasztotta meg fejlődésében! Hány ezer tudós, felfaláló, felfedező, művész, technikus stb. fejlődött volna az emberiség javára, ha a létérti küzdelem, a gond, nyomor és versenyharc idejét és erejét fel nem emésztették volna! Azt hiszik, talán, hogy a természet oly nagyon ritkán teremt rendkívüli tehetségeket, vagy hogy azok csak oly elvétve találkoznak, mint ezideig? Persze a tudós, költő és művész urak stb., akik rendszeren annál nagyobb foku hiúsággal vannak tele, minél kétesebb a tényleges jelentőségük, azt teszik fel önmagukról, hogy ők külön társzaból vannak gyurva, amelyhez a természet rendkívül finom lisztet, még pedig 00 számú művészlisztet használt. Valóságban azonban egy kulturszak embereinek képességei aszerint vannak, mint azok testi élete, mint az állatok a növényekkel. Minőségi különbség létezik ugyan, de az korántsem olyan nagy, mint amilyenek azt az urak képzelik.

(Folytatása következik.)

LEVELEZÉS.

Istvántelki főműhely. (*Kutyára a hájat.*) Az istvántelki főműhely portásáról van szó, akinek „diszes“ és „nagy felelősséggel“ járó állás jutott. Azonban azt tapasztaljuk, hogy amikor a saját személyéről van szó, megfélekedezik a „felelősségről“ már t. i. olyan értelemben, hogy ő saját magáért is felelősséggel tartozik akkor, amikor a Máv. vagyoni megkárosításáról van szó. Tart ugyanis egy néhány kecskét, amelyek tejjel látják el őt és hogy valahogy meg ne erőltesse magát a kecskéknél szükséges széna összehordásában, kiválasztott közülök egyet, a legjobban kifejtettet és ezt befogván egy kis kocsiba, azzal hordatja össze a szénát. Azonban a kecskét is meg akarja egy kis mértékben kimélni, vagy azért, mert az állatvédő egyesületnek tagja, vagy pedig azért, mert tart tőle, hogy egy szép napon elszégyenli magát a kecske, hogy neki olyan ósdi, fatengelyes kocsit kell huznia. Hogy pedig ez be ne következzen, hát a jelen kornak megfelelő, modern rugókkal felszerelt kis kocsiival akarta a kecskét meglepni. Azonban csak addig juthatott a tervével, hogy megrendelte

a rugókat, mert amikor a rugókovácsoknak a megrendelést és a rajzot kiadták, az ottani bizalmiférfi bement a művezetőjéhez és kérte róla a megrendelési számot és az utalványt. Mivel azonban szám meg utalvány nem akadt, kijelentette a művezetőnek, hogy az állami intézet megkárosítását látja itt fenforogni és ez szigorú büntetést von maga után.

A kovácsok nem készítik el a munkát, mert nem akarnak eszközül szolgálni senkinek. A művezetőnek be kellett látnia, hogy ez tényleg az intézet érdekeivel jön összeütközésbe és a hozzávaló, már kiadott anyagot eldobatta.

Most még csak arról van szó, hogy mit érdemel egy olyan portás, akire a Máv. a vagyoniát megőrzés végett bizza? És mit érdemel az, aki ezzel a bizalommal visszaél? Mert először az állam anyagából, a rugókovácsok megrövidítésével, magáncéljaira akart egy bizonyos munkát megcsináltatni, másodsorban pedig másokat büntetendő cselekedetre akart felbujtogatni.

Szeged. (*Batthyány audienciát ad.*) Szegeden járt a héten Batthyány. Valami kongresszuson vett részt. Természetes, hogy itt is ő elnökölt.

A mindenlébenkanál gróf értesítette az ottani szent-kerületet, hogy ő jönni fog, mert jönni kell. Örömmámorban uszott az egész műhely — főnökség.

Fel is citáltak 20 munkást, hogy Batthyány beszélni óhajts velük. Akinek tehát kedve van, az öltse magára vasárnapi gunyáját, nyírassa le a haját, fésülködje meg, vágassa ki a tyukszemét és várják az „Otthon“-ban őt.

Csupa kíváncsiságból el is mentek vasárnap a gróf urhoz. És a gróf ur pózba vágta magát. Kidagasztotta mellét, hogy a Ferenc József-kabát csak úgy feszült rajta, azután örömeinek adott kifejezést, hogy nem viselnek iránta ellenszenvvel, mert hiszen akkor el sem jöttek volna hozzá egy barátságos kézszerítésre.

A küldöttség tagjai egymást lökdösték oldalba, de Batthyány gróf nem jött zavarba. Nyugodtan folytatta, hogy az „urak“, t. i. a munkások neki köszönhetnek mindent. Ugyebár mennyit adott már nekik ez a kormány, hát még mennyit fognak kapni, ha az ő szövetségének a memorandumát be fogja nyújtani a gróf ur!

De még többet tehetne, ha a munkásszövetség nem bántaná őt. Azért hát nagyon szeretné, ha megszívelnék a szentírás módosított szavait: „Engedjétek hozzám a munkásokat!“

A küldöttség vagy micsoda, véletlenül tekintett az ablakon és nem tudta mire vélni az ott ögyelgő rendőrhadat. Talán bizony a gróf ur becses egészségére őrködtek?

Mikor aztán a gróf ur kiöntötte a kongresszusról beléje szorult szóáradatot, az összes munkásokkal kezett fogva, boldogan távozott.

És ha még most sem fognak a grófi tagok szaporodni, hát akkor igazán hiába minden erőlködés.

Rákosrendező. (*Sérelmek.*) A többször előforduló igaztalanság igen felizgatja a raktár személyzetét. Az állomásfőnök felrugja a március elején kiadott rendeletet, amely rendelet folytán az igazgatóság többféle kedvezményt adott. Az éjjeli százalékot a napidíjas gyakornokok nem kapják meg, pedig mint előmunkások szerepelnek és szén-, salak- és állomási munkásoknak számolják el őket, csupán azért, hogy 2 kor. 40 fillér napibért fizethessenek nekik. Pedig tényleg az egész hónapon át a raktárban tesznek szolgálatot. Nagyon csodálkozunk, hogy Rurik főnök urnak szabad volt kifizetni a 2 kor. 60 fillér napibért és az új főnöknek nem. Persze, mert akkor még nem Potinceza ellenőr ur dirigált.

Érthetetlen, hogy miért nem tartja be a Máv. a saját maga rendeletét? Avagy arra vár, hogy betartani kényszerítsék?

Dorozsma. (*Akiket az isten megvert.*) Hogy kik ezek, azt nagyon könnyű kita-

lálni, mert mások, mint a vasutasok nem lehetnek. Először azért, mert a fényesnek ígért fizetésrendezés helyett kaptak koldushoz illő alamizsnát, már tudniillik, aki kapott. De a pályaoőrök közül sokan még ezt se kapták. Vannak olyan pályaoőrök, kik harmadik éve szolgálnak és megkapták a 720 koronát, ellenben olyanok, akik öt éve szolgálnak, csak 600 koronát kapnak. Ez az a híres „méltányosság“, „belátás“, „jóakarát“ és „igazság“? Vagy azok, akiket mellőztek, lakjanak jól a Kossuth-nadrággal és ennek zsebeivel? Mert annyi zsebet raktak rá, hogy no. De azért egybe se adtak elegendő fizetést.

Tehát vasutasok, zsebekkel Kossuth Ferenc megáldott benneteket. Most a pályaoőrök is elmondhatják, hogy „uri pompa, koldus konyha.“ A sok zseb helyett okosabban tették volna, ha a fűtisztitást, favágást és hóhanyást elvették volna tőlünk, mert ezért áldottuk volna feljebbvalóinkat . . .

Budapest-Józsefváros. (*A térmester ur.*) Van a józsefvárosi pályaudvarban egy alak, kinek *Schmelcz* a neve és foglalkozásra nézve *térmester*. Ez az ember azt hiszi, hogy csupán arra van teremtve, hogy a keze alatt dolgozó munkásait gorombasággal és szidalmakkal traktálja. Sőt ugylátszik hatalmasnak is érzi magát, mert minden skrupulus nélkül osztogatja a büntetéseket, sőt nem egyszer fordult elő, hogy munkásokat egy hónapi sétára küldött, ilyképpen megfosztva őket keresetüktől. A legutóbb megtörtént, hogy mert egy munkás valami jelentéktelen hibát követett el, ilyképpen fakadt ki:

„A kutyauristenit a sok bűdös munkásnak!“

Ez bizonyítja a legjobban, micsoda legénnyel van dolgunk. Bizonyára elfelejtette az illető, hogy ő jó maga is *csak munkás*, és nem illendő társaival szemben éreztetni azt a kevés előnyt, amivel rendelkezik a többi munkások felett. Figyelmébe ajánljuk, hogy változzék meg, mert máskülönben azon leszünk, hogy mi változtassuk meg őt. De ne kívánja, hogy mi tanítsuk tisztességre.

Egy és más a Máv. gépgyárából.

A budapesti kőbányai-uti Máv. gépgyár, a diósgyőri, az ólyombreznói, a vajdahunyadi stb. állami vasüzemekben a munkások éshivatalnokok számai jóval felülmúlják a 20 ezret. Ezen üzemekbe befektetett tőkéről, valamint a munkások által kizsákmányolt profitról sohasem találunk kimutatást, hogy mit jövedelmeznek az államnak ezen üzei. Talán nem is tudna senki e gyárak létezéséről, ha néha-néha a munkások kenyér utáni kiáltása nem adná hírül a nagy világnak, hogy ezekben a gyárakban is vannak elnyomottak.

Oka a mély hallgatásnak a jutalékrendszerben rejlik. A nagy protekció szükségessé teszi, hogy a kőbányai-uton mesés berendezésű új irodák épüljenek. A jutalékrendszer nemcsak az éjjeli és nappali munkát teszi szükségessé, de a legnagyobb hajcsárkodást is. A kizsákmányolást pedig lehetővé teszi az a már megszokott enyhítő körülmény: „hisz ez is állami üzem“.

A Máv. gépgyár jutalékrendszere, az örült hajsza segíti elő a gyakran beálló munkahiányt, amin úgy segít Vajkai ur, hogy 20—25 éve szolgáló munkásokat elbocsát. A Máv. gépgyárban igen sűrűn előforduló baleseteket úgy kívánja Vajkai ur meggátolni, hogy kiállít a városligeti munkásjóléti kiállításban egy szódavizes hordót. Az ott csüngő képen egy hófehér munkás, tiszta helyiségben készíti a jégbe-hűtött szódát. Pedig a vezérigazgató ur a legjobban tudja, hogy azon helyiség a gyárban, ahol a szódavizet készítik, inkább pöcegödörnek felel meg, de legkevésbé sem működik ott egy hófehér tisztaságú munkás, mert bizony azok csupán térmunká-

sok, akiket Breiner ur úgy oszt be, hogy délelőtt a püsszörban dolgoznak, délután pedig a szódavizet állítják elő a csarnokban. A hideg szódát az irodák kapják, de a munkások legtöbb esetben melegen kapják. A *jóléti intézmények* a gépgyárban botrányosak. Például olcsóbb lakást csak az kap, aki tűzoltó. Amidőn a munkás 20—25 éven keresztül mint tűzoltó szolgálatot tesz (miáltal a gyár vezetősége feleslegesnek tartja a tűzbiztosítást), mégis elég lelketlen ahhoz, hogy valamennyi tűzoltót kitették a lakásból csak azért, mert 50—60 éves korukban már nem bírnak „ugy” dolgozni, vagy a tűzoltói szolgálatot is teljesíteni. A „*kegydíjról*” már nevezetességre is tett szert a Máv. gépgyár, mert nagyrésze az öreg újságárusítóknak és gesztenyesütőknek mind a Vajkai ur vezérlete alatt álló munkásnyuzdából kerültek ki.

A volt gépgyári munkásokon, mint agg koldusokon nem tud segíteni Vajkai ur, de igenis az erős és még profitot előállító munkást jó tanácsos látja el, hogy tartsák távol magukat „*az idegen befolyástól!*” A bánásmód felette jó, ugyannyira, hogy vannak esetek, amikor Vajkai ur a gyár kapuja előtt mosolyog, kezét szorít, előre, igen udvariasan köszön, érdeklődik kinek-kinek becses egészsége után is.

De ilyenkor baj van. Ilyenkor kijelentések nyomják Vajkai ur agyát-szívét. A vas- és fém munkások sztrájkjához azt a megjegyzést tette: „*Maguknak nincs semmi közük a sztrájkhoz, mert én nem vagyok tagja a gyárosok szövetségének.*” De júniusban a Máv. gépgyári munkások egy memorandumot nyújtottak át Róth főfelügyelőnek, amelyben azalku árak és a napibérek fel-emelését kérték. Erre már másféle választ kaptak:

„*Kérésüket azért nem teljesíthetem, mert a magángyarak azzal panaszkodnak, hogy a Máv. gépgyári jóléti intézmények elcsábítják tőlük mind a munkásokat.*”

Nos, Vajkai ur, tehát mégis? Azt tetszett a kapu előtt mondani, hogy semmi köze a magángyárosokhoz? És most egyszerre segítségükre siet?

Ez a jezsuita politika alkalmas lesz arra, hogy a gépgyári munkásokat (akik jól tudnak visszaemlékezni) felrázza a tespedésből. De vajjon tud-e az igazgató ur is visszaemlékezni? Emlékszik-e arra, amit 1905-ben a kapu előtt mondott:

„*A gépgyári viszonyok elég érettek arra, hogy ott a pénzügyminiszter széjjelnezzon.*”

Ha emlékszik, volna szíves kifejtetni ezt a burkolt célzást.

Avagy mi fejtsük ki?

A HÉT ESEMÉNYEI.

Osztorna-stílus a Máv.-nál. A következők közlésére kértek fel bennünket: A Máv. műhelyeiben valóságos versenyt rendeznek egymás közt a különböző „urak” abban, hogy ki tudja *válogatottabb ocsmányságokku* zaklatni a munkásokat. Nyálás fickók mernek ott becsületes munkásemberekkel a legdurvább modorban beszélni. Minden műhelyben meg van ez a jó szokás. De különösen azokban a műhelyekben, amelyek élére a gögtől majd szétpukkadó, faragatlan, tehnikai tudásban azonban teljesen *mükedvelő* „urakat” állítanak. Találkozik ugyan egy-két tisztességes ember, de ezeket is lámpással kell keresni. Ebből az általános nyavalyából érthető meg aztán, hogy Halász ur, a Máv. gépgyár gazdasági osztály vezetője, aki igen intelligens ember és még sohasem káromkodott, — megengedi, hogy egy oly primitív lelki berendezéssel rendelkező valaki, mint *Porsche Adolf*, a *rész-műhely mestere*, garázdálkodhassék a munkásokkal.

— *Hátba rugom! Kidobom! Felpofozom!* Ez a legkedvesebb és leggyakoribb nyilatkozata Adolfnak, Porsche Adolfnak.

Kitűnő állapotok ezek. Adolf urék *istállónak* nézik a műhelyt s ebben a *maguk* szempontjából igazuk is lehet, csak hogy a munkásoknak is lesz beleszólásuk a dologba. Vajkai igazgató és a többi főnökök urak csak akkor rukkolkolnak elő mindig *atyai* tanácsukkal,

ha a gyárat az „idegen beavatkozástól” akarják megvédelmezni. Olyankor azonban vakok és süketek, amikor *panaszt* kellene meghallgatni. Hogy mit tett e hó 9-én délelőtt az a bizonyos főnök ur, akinél egy vasesztergályos tett *panaszt Porsche Adolf* ellen? Még a füle bojtját sem mozgatta. Csak egy dolgon csodálkozunk. Azon, hogy az *ottani munkások az ilyesmit eltűrik*. Persze, a haladás szellője még nem hatolt be minden résen. *No de ami késik, az nem mulik.*

Lopás a vasúti ruhatárból. A ferencvárosi pályaudvar főnöksége jelentést tett a főkapitányságon, hogy a ruhatárból ismeretlen tettesek Kiss Bakó József kárára lopást követtek el. Az ellopott csomagban 6 ezüst, 12 lapos acél és 7 közönséges egyfedelű remontoir nickel óra volt. A rendőrség keresi a tolvajokat.

A mozdony alatt. Döbbenetes szerencsétlenség történt a kőbányai alsó pályaudvar nagy átjárójánál. A 725. számú temesvári személyvonat robogott be, amikor egy asszony keresztülment a sinen, a pályáról elkapta, de már későn, a mozdony a felismerhetetlenségig szétszaggatta. Megállapították, hogy Oroszy Józsefné, született Narada Katalin a szerencsétlen neve; 27 éves volt, Gerenday Lászlóné vendéglőjében szolgált. Vajda pályáról, aki már-már elkapta az asszonyt, szintén súlyos sérüléseket szenvedett. A Rókus kórházba vitték a mentők. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. Oroszyna e napokban örökölt huszonkétezer koronát és éppen az ügyvédjéhez sietett ebben az ügyben. A végzetes baleset úgy történt, hogy felnyitotta a lebecsült sorompót, mert azt hitte, hogy messze még a vonat.

Vasúti szerencsétlenség. Hettstedt német városkából a szerdán reggel 10 óra 5 perckor onnan elindult személyvonat ismeretlen okból kisklott. A mozdony és két kocszi lezuhant a töltésről. 10—12 személy megsebesült. Segélyvonat indult a szerencsétlenség színhelyére orvosokkal.

Tehenek a sineken. Bicskéről írják, hogy a napokban délelőtt egy mozdony a nyitva maradt sorompón áthaladó *tehén*sordónak nekiment és négy tehenet üsszetört. Ezek rögtön *megdöglöttek*. Nagyon sok tehenet megsebesített a mozdony. Emberéletben nem esett kár. A szerencsétlenség a bicskei határban, az úgynevezett mányi kitérő közelében levő sorompónál történt. Az összemorzsolt és megdöglött négy tehenet a cigányoknak adták.

Vasúti katasztrófa. Berlinből jelentik, hogy a lichtenbergi állomás közelében, hol nemrég volt vasúti katasztrófa, ismét vasúti baleset volt. A Straussberg felé haladó tehervonat kizökkent a sinekről s lokomotívja belefurrodott a homokba. A következő kocszi ráment a lokomotívra s egészen elpusztult. Ezenkívül még három kocszi megrongálódott.

Mexikóból is borzalmas katasztrófa hírére hozza a táviró. Az El Paso vasúti vonal Encarnacion nevű állomásán egy gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal.

Később jelentik, hogy a mexikói összeütközés alkalmával a hivatalos megállapítás szerint 32 ember életét vesztette, 33 megsebesült. A két mozdony és több kocszi teljesen összezuzódott. Hir szerint a mozdonyvezető volt a szerencsétlenség oka, mert nem tartotta be az előírt szabályokat.

MULATSÁGOK.

Meghívó. A szegedi helyicsoport október 5-én (a Hétválasztó összes helyiségeiben), az elszerencsétlenül vasutasok javára, világpostával egybekötött táncmulatságot rendez, melyre a tagokat tisztelettel meghívja a *vigalmi bizottság*.

Kiadóhivatali üzenetek.

Felkérjük a helyicsoportokat és az egyes tagokat, hogy a folyó évi 29-es számú „Magyar Vasutas” meglévő példányait szíveskedjenek beküldeni, mert fontos okból szükségünk van erre a számra. Postaköltséget megtérítjük.

A kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenetek.

Több kézirat helyszüke miatt kimaradt. A jövő héten közöljük.

Cegléd. A szentkoronások kilépéseket küldjék be a kerületi elnököknek.

Azt az „*új urat*” még most az egyszer békén hagyjuk, de megköveteljük, hogy mérgét ne a munkásságon töltse ki.

M. J. A 29. számot megkaptuk. Köszönet. Bárha levelét nem a nyilvánosságnak szánta, mégis leközlünk egy részt belőle: . . . mikor kifizettem

tartozásom a havi keresetemből, maradt heted-magamra erre a hónapra 6 fillérem és már most tessék az embernek ebből egy hónapig megélni.

Versec. A kilépések eljutnak az illetékes helyre. Hiába tesznek a szentkoronások bármit, mégis fognak. Éliás Gruber és Ablaka urak tehetnek bármit, hiába lesz minden. Természetes, hogy október 10-én ünnepelni kell. A többit a német lap közli.

Szegedi Stegista. A Steg.-nek nem volt nyugbér-inlézete, ilyenbe tehát nem is lehet utána fizetni.

Szegediek. Urschitz Ferenc Budapesten a Gerssen-féle ácsstelepen dolgozik.

Felelős szerkesztő: Faragó Dezső.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közöltékért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

8 visitfénykép 1.50 ft.

- Kitűnő kivitelben! ■
- Feltűnő olcsó árak! ■

BODOR IMRE

fényképészeti műtermében

Budapest, VI., Király-utca 84.

Felhívom tisztelt elvtársaim becses figyelmét, hogy zálogházból kiváltott, valamint árverésen vett mindenféle órákat és ékszereket a legjutányosabb árban eladok

részletfizetésre is.

Készítek órajavításokat 2 évi jótállással, vidéki elvtársak részére is.

ROSENFELD FÜLÖP

Budapest, VII., Thököly-ut 17. szám.

Új pártkiadványok

Az orosz szabadságért!

Irta: Egy forradalmár. — Fordította: Holló Jenő.

Ára 1 korona.

Az apáca.

Irta: Diderot.

Fordította: Holló Jenő.

Ára 1 korona.

Általános sztrájk és választójog Magyarországon.

Irta: Bresztóczy Ernő.

Ára 30 fillér.

A keresztény szocializmus.

Irta: Faber Oszkár.

Ára 1 korona.

Forradalmi eszközök.

Irta: Csizmadia Sándor.

— Ára 10 fillér. —

A tőke vallása.

Irta: Lafargue Pál. — Fordította: Illés Arthur.

Ára 30 fillér.

Népszava Naptár (1908) 60 fillér
Volksstimme „ (1908) 70 fillér

Megrendelhető

a „Népszava könyvkereskedés”-ben,
Budapest, VII., Nyár-utca 1. szám.

Miért hagytuk ott a gróf Batthyány-féle szövetséget?

A vasutasok fizetésrendezésének kérdése hosszas izgalmak után tető alá kerülve, a magyar szt. korona országai vasutas szövetségének vezetősége a tagok részéről több oldalról kiméletlen kritikában részesült, sőt a fizetésrendezés eredményeiben csalatkozott kisemberek tömegesen jelentették be a szövetségből való kilépésüket.

Minthogy a szövetségből való kilépésnek sorozatát mi, az északi kerület ugynevezett „radikális” csoportja kezdtük meg, a szövetség vezetősége, élén Batthyány Tivadar gróf ural, a többi tagok kilépését is a mi agitációnknak tulajdonítja, noha jól tudja, hogy az északi kerület mindig izolálva volt a többi kerületektől éppen ellenzéki magatartása miatt.

Nagyon természetes, hogy a különböző ellenzéki és nem ellenzéki lapokban megjelenő szövetséggellenes cikkek szerzőségét is kizárólag nekünk tulajdonították s miközben bennünket gyanúsítottak a szerzőséggel, nem vették észre, hogy a legvehemensebb támadásokat éppen azok intézték ellenük, akik közvetlen közelükben élve s a vezetőséggel belsőbb viszonyban állván, sokkal jobban beleláthattak a kulisszatitkokba, mint mi, akik kilépésünk óta az általunk céltalannak és haszontalannak tartott szövetség ügyeivel többé egyáltalában nem törődünk.

Változatosság kedvéért a szövetséget kritizáló krónikás azt is megtette, hogy minden különösebb ok nélkül a mi személyünkbe is belekötött olyan formában, hogy kénytelenek voltunk a támadásokat a legérellyesebben visszautasítani, ami természetesen nem jelenthetett mást, minthogy kilépve eddigi tartózkodó álláspontunkból, felvettük a harcot a szövetség vezetősége ellen az egész vonalon.

Nincs szándékunkban sem a gróf ural, sem a vezetősége alatt álló szövetség vezetőségével polémiákba bocsátkozni, megelégszünk azzal is, ha egy és más dologban rátereljük a szövetségi tagok figyelmét olyan dolgokra, amelyeket eddig vagy egyáltalában nem ismertek, vagy csak hézagosan és hamis világításban ismerhettek meg.

Előre is kijelentjük, hogy távol áll most is tőlünk az a szándék, mintha mi a gróf ur táborát ide vagy amoda akarnók elhódítani; csak örüljenek egymásnak, ahogyan tudnak, csináljanak, amit akarnak, de mi nem kérünk belőle többet. Hogy miért nem? Hát azért, mert nem tudunk elég komoly arcot vágni olyankor, amikor Harlequin-köntös van rajtunk és mert faragott képet imádni nem szoktunk.

Ennek előrebozsátása után rátérhetünk az ügy érdemére és sorra vesszük mindazt, amit egyrészt szükségesnek tartunk, hogy a tagok tájékozva legyenek s hogy kimutassuk azt, hogy mennyire igazunk volt akkor, amikor megundorodva a tapasztaltaktól, a szövetségnek hátat fordítottunk, másrészt pedig rámutassunk azokra a dolgokra, amelyekben a gróf ur az igazságtól többé vagy kevésbé eltért.

Kedvenc vesszőparipája úgy a gróf urnak, mint a szövetség vezetőségének a szövetség imponáló erejének folytonos hangoztatása. No, mi az ellenkezőjéről vagyunk meggyőződve! Mi azt állítjuk, hogy a szövetség erkölcsi sulya ma semmivel sem nagyobb, mint bármelyik fővárosi temetkezési egylet, de talán még akkora sem. Kellenek bizonyítékok? Szolgálhatunk velük bőven. Ott van mindjárt a szerencsétlen villamosvasutasok esete, ahol megtörtént az a kómi kus dolog, hogy Hűvös és Jellinek urak a gróf ur közbenjárását mereven visszautasították, sőt még azt is megtették, hogy a gróf urat, mint szövetségi elnököt egyáltalában nem is fogadták. Valamivel kiméletesebben bár, de hasonló módon járt a szövetség a délivasutnál is, hogy ne beszéljünk a Máv.-ról, ahol meg az a szokás divatozik, hogy a gróf ur legszentségesebb

kezével aláírt instanciákat minden megjegyzés nélkül szoktak visszaküldeni, legfeljebb napkeleti virágnyelven a levélnek egyik sarkát behajtják. Azt hiszik talán a t. volt tagtársak, hogy a szövetség vezetősége az ilyen kiméletlen visszautasításra erélyes tiltakozásban tört ki? Dehogy, dehogy tört ki; szépen zsebre vágta és vágja őket most is és örvend, hogy élhet.

A szövetség által elért fényes eredmények felett elmélkedvén a gróf ur, azt kérdezi, van-e, illetve lehet-e olyan halandó a földön, aki kétségbe merje vonni, hogy a Máv. alkalmazottak fizetésrendezése körül az oroszlanrész nem a szövetség? Van. Mi, alulírottak igenis kategórikusan kijelentjük, hogy a fizetésrendezés körül a szövetség érdeme — semmi. A kérdés gyors és kedvező megoldását azonban üres okvetlenkedésekkel hogy nyújtotta és halasztotta, ebben csakugyan oroszlanrésze van s ha ez egyáltalában érdem lehet, úgy azt bizonyára nem a vasutasok fogják felróni a gróf urnak és gárdájának. Hiszen emlékezünk csak vissza arra a pillanatra, amikor a gróf ur a szövetség hivatalos helyiségében először látta meg a vasuti és hajózási klub tervezetét, milyen dühbe gurult, hogy szidta Ludvig Gyula, Máv. elnökigazgatót a szerinte illetéktelen beavatkozásért, mert hiszen a gróf ur állítása szerint ígéretet tett a kereskedelemügyi miniszter urnak, hogy a vasutasok 1908. év végéig semmiféle fizetésrendezési követelésekkel előállani nem fognak. A gróf ur ezen kijelentésének alulírottak közül ketten fültanui voltunk. Hogy mennyire nem volt barátja a gróf ur a fizetésrendezési mozgalomnak, azt az a cikkeskéje is fényesen igazolja, amely a „B. H.”-ban jelent meg s amelyben a vasutasok fizetésrendezési mozgalma „jogosulatlan vágyaknak” nevezte. Ha kívánja valaki, szolgálhatunk a cikk szó szerinti szövegével is. Épületes dolog volt, hogy a gróf ur fentebbi mondását, tehát a saját és legsajátabb szavait a f. évi januári központi vezetőségi gyűlésen „a galád sajtó koncentrált támadásainak” nevezte, de még épületesebb az, hogy azután később, f. évi június 27-én a parlamentben szóról-szóra a következő beszédet mondotta:

„Tudom, hogy amióta ez a kormány uralmon van, azóta Ludvig Gyula államvasuti elnökigazgató a múlt évben folyton izgatta az alkalmazottakat, amint e házban már elmondtam. Ludvig Gyula elnökigazgató titokban, a múlt tavasszal, akkor, amikor az elnökségem alatt álló szövetség készakarva paragraf a t. kormány iránt és a kormány százféle való elfoglaltsága és pénzügyi kötelezettségei iránt nem birizgálta a fizetésrendezést, mondom, akkor Ludvig Gyula, mint az államvasutak elnökigazgatója bizalmasan utasította az elnöke alatt álló vasuti és hajózási klubot, hogy titokban csináljanak fizetésrendezési javaslatot, azt bedobta a publikum közé s ebben a javaslatban bizonyos összeget deklaráltak, mint feltétlen szükségést.

A vasuti és hajózási klub küldöttsége elment a t. kereskedelemügyi miniszter urhoz, Ludvig Gyula vezetése alatt, és már a múlt tavasszal szorgalmazta, biztatta és követelődött, mint elnökigazgató és klubelnök, hogy a fizetésrendezést a miniszter ur minél előbb léptesse életbe.

Ezzel az államvasutak elnökigazgatója dobta be a kérdést a közvéleménybe, ő vetette fel és hozta napirendre idő előtt a fizetésrendezési ügyet, annak dacára, hogy maguk a vasutasszervezetek éppen a kormány iránti ragadványból, mint említettem, a múlt tavasszal még nem akarták felpezsdíteni, hanem várni akartak későbbi időkre, múlt tavasszal, attól a naptól kezdve, hogy a vasuti és hajózási klub elnöke ezt a javaslatát bedobta a közvéleménybe, hogy egy küldöttséget vezetett a miniszter urhoz, aki előtt hangoztatta ennek a fizetésrendezésnek szükségét és sürgősségét, került ez a kérdés az izgalomnak a stádiumába. Ezzel a ténnyel izgatott fel az egész személyzet a fizetésrendezés szorgalmazására. Ugy az én csekélységem, mint minden egyéb faktor csak követte Ludvig Gyula elnök ur, a vasuti és hajózási klub elnökének akcióját. Ha tehát nagyok voltak az izgalmak az államvasutak elnöke volt az, aki ezt okozta.”

A gróf ur beszédét magyarra lefordítva, az sül ki belőle, hogy 1. nem akarta még a fizetésrendezést; 2. a fizetésrendezés megalkotója nem a szövetség, hanem a klub, közvetve tehát Ludvig Gyula Máv. elnökigazgató volt; 3. a fizetésrendezést sem a szövetség, sem Batthyány gróf nem forszírozta, hanem igenis nyomatékosan követelte a klub és Ludvig Gyula; 4. a fizetésren-

dezés szükségességét csakis Ludvig Gyula hangoztatta, a gróf ur és szövetsége még főlöskégesnek tartotta; 5. Ludvig Gyula és a klub ezzel hazaárulást követett el, mert elvégezte a szövetség helyett ezt a fontos feladatot is, amelynek megalkotására pedig főképpen alakult s éppen azért fogott magának grófot, hogy az ő tekintélyével könnyebben és jobban menjen a dolog.

Hogy aztán a parlamentben a gróf ur beszélt, sőt sokat beszélt, azt elismerjük; de azt meg a gróf urnak kell belátnia, hogy nagyon csekély eredménnyel. Hiszen a B) csoportba osztott alkalmazottak nagy sérelmei a javaslatban mind benne maradtak s csak néha jelentéktelen, jobbára stiláris módosítás eszközöltetett az egész tervezeten. Fényes siker koronázta azonban a gróf ur azon szavait, amelyekkel nemcsak hogy helybenhagyta, de majdnem jubálta azt a parlamenti kijelentést, hogy a zágrábi magyar vasutasok a horvát obstrukcióért büntetésül alacsonyabb lakbérosztályba soroztattak. A pragmatikánál pedig egyenesen tagadjuk, hogy a gróf ur és szövetsége, de különösen a gróf ur mint parlamenti tag valami különös eredményeket tudott volna felmutatni, hiszen az egész tervezetben csakis a hivatalból való levonások megszüntetést találta sérelmesnek, a többi szerinte egészen jó, csak kissé, hogyis mondjuk? drákói volt. Mi azt mondjuk, hogy a pragmatika vitában Vázsonyi Vilmos három szava többet nyomott a latban, mint a gróf ur kétórás szónoklata. No, mert több magja volt. A fizetésrendezés és pragmatika megokolása körül tehát a szövetségnek nemcsak oroszlanrész nem jutott.

Hasonlóképpen leszállítjuk az értékét a gróf ur a délivasuti fizetésrendezésére megtett nagyhangu kijelentéseinek. Csak egy kérdést teszünk fel a gróf urnak és a szövetség vezetőségének: ott voltak azon a megállapodáson, amely a délivasut igazgatóság és a kérges tényező, de önérvényes „vöröskék” között köttetett a tavasszal? Ők foglalták-e írásba a délivasut igazgatóságának azon kötelező ígéretét, hogy 1907 december hó 31-ig a délivasutasok fizetésrendezését kereszttül hajtja? Ugy-e hogy nem voltak ott? Sőt! Táviratban és újságcikkben tiltakozott a gróf ur a délivasutasok fizetésrendezési mozgalma ellen, a szövetség vezetősége pedig hallgatott, mint a — dinnye a fűben. Most azonban kérkedik vele, hogy az ő „erejük” huzza meg a délivasutasok részére a megváltást. Csakhogy más oldalról meg dokumentumokkal jönnek ám, amit még a gróf ur sem tud „megcáfolni”, pedig jól ért hozzá.

Igaz, hogy szeptember hó 24-én a budai kerületben kemény határozatokat hozott, hanem mi ismerjük már ezeknek az értékét, mert nem az első, valószínűleg nem is az utolsó. Ezek miatt nyugodtan alhatik a délivasut igazgatósága; ha csakugyan tettekbe kerülne a sor, éppen úgy a sarokba bujnak a nagyhangu határozathozó urak, mint a tavasszal, amikor az egységes eljárásra éppen ezek az urak nem voltak sehogy sem megkaphatók. Elég garancia különben az is, hogy Seide alelnök és Fábán titkár urak is ott voltak. Ott nem szokott baj lenni, ahova ezek az urak elmennek. Seide urat pedig e helyen világosítjuk fel egy tévedése felől a többi magánvasutasokat illetőleg; tőlük kérdezze meg, hogy mit kaptak, ne onnan szerezzék be információit, ahonnan a szövetség erejére vonatkozó információkat beszerezni szokta. A magánvasutasok eddig a pragmatikánál egyebet nem kaptak, aminek valószínűleg nem örvendeznek olyan nagy mértékben, mint ahogyan a gróf ur örvendezett neki a bürokrata szegedi kongresszusán.

Ami a munkáskérdést illeti, ez a gróf ur és a szövetségi vezetőség előtt csak olyan ismeretlen terület, mint például Patagónia. De azért mégis ők vívtak ki mindent, az ő erélylyel párosult tapintatukkal. Erre az üres állításra csak az a megjegyzésünk, hogy a

munkások az elért eredményeket, hosszú küzdelem után, Vörös László volt kereskedelemügyi minisztertől nyerték, akinél kötve hisszük, hogy a grófi tekintély valami különösen imponált volna.

De miért nem dicsekszenek a szerencsétlen villamosok dolgaival? Pedig érdemes ám erről is megemlékezni, mert itt bizonyosodott be, hogy mit ér a kisemberek között a mágászvezető. Emlékeznek ugyebár a t. olvasók és a volt tagtársak, hogy milyen fényes ígéretekkel verbuválták a szövetségbe a tagokat s hogy bizott az akkori vezetőség mája, amikor 4000 villamosalkalmazott tereltetett be az akolba azzal az ígérettel, hogy sanyaru sorsuk rövid idő alatt jóra fordul, mert hiszen hátak megett állanak a nagy vasutasok s mindnyájuk háta megett áll a gróf ur. A sanyargatott emberek serényen dolgoztak, kidolgozták memorandumukat s készültek azt az igazgatóságoknál benyújtani. Itt érte őket az első csalódás. A grófi elnök urnak nem akadt ideje arra, hogy a villamosok küldöttségét az igazgatóságokhoz elvezesse. Valószínűleg derogált neki. Tudjuk, hogy a villamosok kérelmét az igazgatóságok elutasították s érthető volt, hogy az elkeseredés forrongásában, majd később sztrájkban tört ki. A sztrájkmozgalom gyászosan végződött, a szegény villamosok letörtettek s százával lettek kenyérvesztések. Pedig a sztrájkmozgalom igen könnyen megelőzhető lett volna, ha a gróf ur csak 1—2 perc időt szakít magának akkor, amikor az izgalom tetőpontra hágván, figyelmeztette volna őket arra, hogy az ő részéről támogatásra nem számíthatnak, a nagy vasutasokéra pedig még kevésbé. A szövetség egyik tisztviselője a gróf urat a függetlenségi körben felkereste és figyelmeztette erre a bajra, de a gróf ur ekkor sem ért rá. Pedig a gróf ur okvetlenül emlékezni fog ám még arra, amikor egyszer a szerencsétlen embereknek azt mondta, hogy: „**én nem mondom, hogy sztrájkoljanak, de azt sem mondom, hogy ne sztrájkoljanak.**” Közel kétszáz kenyérvesztett kisember anyagi pusztulásával vádoljuk ám ezért a gróf urat és a szövetség vezetését! Nem a mostanit ugyan, hanem az előzőt, de főképpen a gróf urat, akinek módjában állott és kötelessége lett volna a katasztrófát megelőzni, nem pedig a sztrájkutányán öt perces vizitet tenni köztük azon éjszakán, amikor másnap a kárhatalom a sztrájkutányát feloszlatta. Ezek után csodálkozunk a gróf uron, hogy most újból fuvatja a tilinkót a villamosok beédesgetésére, éppen akkor, amikor 80 szerencsétlen üldözött bűnvádi eljárás alá vonatott a mult évi mozgalomban állítólag elkövetett büntettekért. Ha egyszer kirugta őket a szövetségből, akkor másodszor ne akarja visszaédesgetni; az a 8 korona jobb lesz nekik kenyérre, mint a gróf ur és a szövetség kalandjainak istápolására.

De érdemes beszélni a szövetség vagyonának mikénti kezeléséről is. A vasutastársadalom véghetetlen indolenciájára vall, hogy nem érdeklődik az iránt, hogy a több mint félmillió korona befizetett tagsági díjakért minő kulturális, szociális, avagy jótékonyági alkotások keletkeztek a szövetség kebelében. Talán nem is gondolnak rá, úgy vélekedvén, hogy fizetési kötelezettségük teljesítése után a többi a vezetőség dolga. Hanem hogy a 26—28.000 tagot számláló szövetség horribilis jövedelme nyomtalanul tűnik el a rovatok és számok tengerében, azt senki sem firtatja. **Mi megmondjuk azt is, hogy hova tűnik el a jövedelem háromnegyed része.** Hát megemésztí az adminisztráció és a központi és országos gyűlésnek elkeresztelt üres komédia, amely évente ötször tartatván, sok-sok tízezer koronákat szokott volt megemésztetni a legtöbb esetben semmi egyéb pozitív eredményért, mint hogy a gróf ur beszédje elnyeri a jól idomított választmányi tagok obligát hódolatadóját. — **Elenyészően csekély összeg marad azután a segélyre**

szoruló tagok felsegélyezésére, ami volta-keppen valódi célja és hivatása volna a szövetségnek, nem pedig kirándulások és szüreti mulatságok rendezése. Aki számítani tud, számítsa ki, hogy micsoda horribilis összegbe kerül 52 kerület fentartása, dacára annak, hogy — néhány kerület leszámításával — a kerületek legtöbbszörben azt sem tudják, hogy van-e vasutas szövetség, vagy nincsen? Mert szövetségi életről beszélni nem is lehet. Indítványt tettünk annak idején az alapszabályok oly irányu módosítására, hogy a költséges kerületi rendszer helyett a majdnem ingyenes helyi csoportrendszer hozassék be a szövetségbe, de indítványunk leszavaztatott, mivel az „szocialista” izü volt s főképpen azért, mivel néhány száz kiküldött s a kerületi elnök urak 3—4 napi távollét diétáját ezáltal elveszítene. **S amilyen vidáman folyik a pénzfecsérlés a kerületekben, éppen olyan vidáman fecsérel a központ is.** Kérdezzék meg csak a t. vonatkozó tagtársak, hogy micsoda jókat nyújtott nekik eddig a szövetség annak fejében, hogy vezetőségi határozat alapján a szövetség központjában egy, de gyakran két napibiztoskalauz 5—5 korona prezencmárkát huz. Azt hisszük, hogy összes működésük a szövetségével együttvéve sem ért meg 5 koronát, nemhogy a naponta felszedett prezencmárkákra szolgáltak volna rá. És amíg a szolgák részéről választott díjtalan alelnök évente 400 korona megjelenési díjat huz, addig a segélyre és tanácsra szoruló tagokat kénytelenek elutasítani, nagyon sokszor meglehetősen bakakáplár-modorban. Hát aztán a Batthyány-árvaházzal ilyenformán mi lesz, ha a rengeteg jövedelem állandóan ebek harmincadjára jut? Mert a nagy garal megszavazott árvaházhoz ezideig csak a gróf van meg, árvaház még nincsen, ha csak Monoron majd össze nem muzsikálják, ami lehetséges, tekintve a körülbelül harminc és egynehány elnök és védnök nem csekély számát, akikre nyilván azért van szükség, hogy a nagy sokadalomnál mindenfelé „**hiszen**” elegendő elnök és védnök. **Igenis, mi vádoljuk a szövetség vezetését a szövetségi vagyon helytelen és könnyelmű kezelésével** már csak azért is, mert nem volt annyi lelki ereje, hogy a takarékoskosságot célzó javaslatokat akár elnöki, akár más terror visszautasításával érvényre juttatta volna. Pedig vannak ott urak, akik ehhez állásukat köztölték, de — becsületükre legyen mondva — rögtön eloldották a madzagot, mihelyt a gróf ur a dolgot lefújta. Egy jóléti intézmény azonban mégis van: a szövetségi tag féljegygyel mehet a „Jupiter” projektografh-színházba. Félmillió koronáért ugyan nem nagyon sok, de mégis valami.

Áttérünk most a szövetség legproduktívabb akvizíciójára: a szövetségi nyomdára. Ne beszéljünk most a beszerzés körül lefolyt panamákról, napidijakról, becsülevelekről, Deutschokról és egyebekről, mert az nagyon kellemetlen emlékeket támaszt néhány lelkes szövetségi ember szívében. Ha a gróf urnak és táborának nem állott érdekében világosságot deríteni a nem is oly nagyon homályos ügyre, mi minek piszkálnók meg? **Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy mennyit jövedelmezett eddig a nyomda?** Mennyivel rug feljebb a jövedelem a 20%-nál, mint azt az egyik analfabéta korifeus januárban megpróbáltatta? S ha jól jövedelmez, mint ahogyan azt az igazgató ur nem egyszer állította, akkor **miért akarják most minden áron eladni?** S ha el kell adni, akkor miért nem akkor adták el, amikor mi „radikálisok” azt indítványoztuk? Emlékeznek rá: ez még januárban történt, amikor még nem emésztette akkora mértékben a nyomda költsége a szövetségi vagyont s így a károsodás sokkal kisebb lett volna. **Hát nem isteni tréfa, hogy a szövetségnek nyomdája van, a nyomdának munkája nincsen, s a szövetség lapját mégis egy másik nyomdában kell kinyomtatni — fe-**

liben, mert a szövetségi nyomda egészben erre képtelen? **Feltesszük azt a kérdést is, hogy a nyomda eladásából keletkező károsodásért kiket fognak anyagtlag is felelősségre vonni?** Szerintünk az anyagi felelősséget az elnöktől kezdve le végig az egész vezetőség ellen ki kellene mondani, ha a vasutastábor a saját fejével tudna gondolkodni.

Hogy nem így fog történni, az bizonyos, sőt az is meg fog történni szeptember 29-én, hogy értesülésünk szerint akkor kérendő újabb 4000 korona beruházási költséget is megszavazzák, nohatudják, hogy anyomda novemberben eladatik.

Ami pedig a **jogsegélyt** illeti, erre vonatkozólag csak annyit mondhatunk, hogy **sokkal olcsóbb a jogvédelem a szövetségben kívül, mint a szövetségben.** Ezt a kérdést bővebben nem feszegetjük, mert személyeket támadni ok nélkül nem akarunk, de azt hangsúlyozzuk, hogy feltétlen hivei vagyunk a szabad ügyvédválasztásnak, mint a XX. század szellemének leginkább megfelelő intézménynek s itt is csak azt mondjuk, hogy a gróf ur ebbeli álláspontja megint nagyon messze esett az igazságtól.

Liberálisabb is, olcsóbb is, mint a gróf ur szerinti fix ügyész, aki ellen egyébként nekünk semmi kifogásunk nincsen.

Végezetül még a gróf ur új programjára térünk ki.

A szenvedett sérelmek helyrehozására vonatkozólag tett ígéreteit oda sorozzuk, ahova hajdanában „a tél folyamára” tett ígéreteit soroztuk.

Mi is tartunk a régi latin közmondással: „Tarde post festum cantare!” Litánia után énekelget a gróf ur! Ha akkor nem tudta megakadályozni a sérelmeket, amikor arra módja és alkalma volt, akkor ma már lelkiismeretlenség volna üres és be nem váltható ígéretekkel a kedélyeket újból felvígztatni.

A „B” csoport sérelmeit nem orvosolhatja, mert élénk emlékezetünkben van a kereskedelmi miniszter ur azon nagyon is hangsúlyozott mondása, hogy: „ezzel elmentünk addig a határig stb. . . .” Az okleveles hivatalnokok jogtalan elölakodását pedig akkor kellett volna a gróf urnak megakadályozni, amikor a Kubik-féle indítványhoz egyszerűen hozzájárult. Egyébként bizza azt csak a gróf ur a vasutasokra, majd találnak azok arra módot, hogy ahol lehet, a sérelmeket orvosoltassák.

A szövetséget különben tőlünk ne féltse, nem mi robbantjuk, önmagától is fel fog az amugy is robbani, részünkről csak felesleges munkát végeznénk, ha az oszlási proceszust valahogyan siettetnénk.

Aki jól érzi magát ott, teljék benné kedve, de a mi felfogásunk az, hogy **mi** kölcsönözhetünk a gróf urnak erőt, de a gróf ur nekünk ezért cserében csak fényt adhat, minthogy azonban nekünk nem fényre, hanem erőre van szükségünk, tehát mi sütközést átengedjük azoknak, akiknek ez is elég.

Egyszóval: semmi közünk egymáshoz!

Molnár Kálmán, s. k.,
volt szövetségi kerületi elnök.

Nemes Gyula s. k.,
volt szövetségi kerületi alelnök.

Hajós Lajos s. k.,
volt szövetségi kerületi alelnök.

Fodor Vilmos s. k.,

Radó Dávid s. k.,

Groszmann Mór s. k.,

Dobszay Samu s. k.,
volt szövetségi választmányi tagok.

Világosság könyvnyomda r. t. Budapest, VII., Nyár-utca 1.

Terjesszék a szentkoronás szövetség tagjai között.